

Vlaams
Parlement

ingediend op **19-A** (2019-2020) – Nr. 5
9 juni 2020 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën,
Begroting en Justitie
uitgebracht door Philippe Muyters

over het ontwerp van decreet

houdende aanpassing van de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2020

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Jos Lantmeeters.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaike De Vreese, Jos Lantmeeters, Philippe Muyters, Sarah Smeyers;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Carina Van Cauter;
Stijn Bex, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Lorin Parys, Wilfried Vandaele, Steven Vandeput, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Jo Brouns, Koen Van den Heuvel;
Marino Keulen, Maurits Vande Reyde;
Imade Annouri, Celia Groothedde;
Bruno Tobback.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

- 19-A** (2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2-A t.e.m. K: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie
– Nr. 3 en 4: Amendementen
- 18-A** (2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 12** (2019-2020) – Nr. 1: Evaluatie door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
- 17-A** (2019-2020) – Nr. 1: Algemene toelichting
- 17-A-A** (2019-2020) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting
- 17-A-C** (2019-2020) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting
- 17-A-D** (2019-2020) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting
- 17-A-L** (2019-2020) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting
- 17-A-V** (2019-2020) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting
- 17-A-AC** (2019-2020) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting
- 20** (2019-2020) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de aanpassing van de begroting
- 290** (2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet

INHOUD

I.	Inleiding	7
1.	Impact van de coronapandemie	7
2.	Indieningstijdstip ontwerpen en toelichtingen	7
3.	Werkwijze in de commissies	7
4.	Werkwijze in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting en Justitie.....	8
5.	Besproken documenten	8
II.	Vergadering van 12 mei 2020	9
1.	Op de agenda	9
2.	Algemene inleiding bij de begrotingsontwerpen houdende aanpassing van de begroting 2020 door minister Matthias Diependaele	9
2.1.	De Vlaamse Regering is zich bewust van de corona-impact op de bevolking	9
2.2.	Het belang van een gezond financieel beleid	10
2.3.	Impact van de coronapandemie op de begroting aan de hand van een economische omgevingsanalyse.....	10
2.4.	Economische voorspellingen sinds corona.....	10
2.5.	Evolutie van de middelenbegroting	11
2.6.	Evolutie van de gewestbelastingen	12
2.7.	Onderbenutting.....	12
2.8.	Onderscheid beleidskredieten/vereffeningskredieten.....	13
2.9.	Schuldpositie en vorderingensaldo.....	13
2.10.	Toekomstscenario's	13
2.11.	Verwachte heropleving immobiliënmarkt niet verwerkt in ontvangsten-cijfers 2020	15
3.	Toelichting bij het ontwerp van programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2020 door minister Matthias Diependaele	15
3.1.	Inleiding	15
3.2.	Cultuur, Jeugd, Sport en Media	15
3.3.	Internationaal Vlaanderen – Toerisme	15
3.4.	Omgeving	16
3.5.	Welzijn	16
3.6.	Onderwijs	16
3.7.	Kanselarij en Bestuur	19

4. Begrotingsontwerpen begrotingsaanpassing 2020 – toelichting per beleidsdomein door minister Matthias Diependaele	19
4.1. Cultuur	19
4.2. Digitalisering en Interne dienstverlening Vlaamse overheid	19
4.3. Ondersteuning Vlaamse Regering en Rampenschade	20
4.4. Financiën en Begroting	20
4.5. Buitenlands Beleid, Ontwikkelingssamenwerking en Internationaal Ondernemen	20
4.6. Economie, Wetenschap en Innovatie	20
4.7. Werk en Sociale Economie	20
4.8. Landbouw en Visserij	21
4.9. Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen.	21
4.10. Onderwijs	21
4.11. Sport	23
4.12. Omgeving	23
4.13. Welzijn	23
4.14. Financiën en Begroting	24
4.15. Wonen	25
4.16. Mobiliteit en Openbare Werken	25
4.17. Jeugd	27
4.18. Media	27
4.19. Brussel	27
III. Vergadering van 19 mei 2020	27
1. Op de agenda	27
2. Bespreking met Jan Jambon, minister-president (bevoegdheden Algemeen Beleid, ICT en Facilitair Management)	27
3. Bespreking met minister Zuhair Demir (bevoegdheden Justitie en Handhaving)	28
3.1. Tussenkoms van Ludwig Vanden hove	28
3.2. Tussenkoms van Stijn Bex	28
3.3. Tussenkoms van Katrien Schryvers	28
3.4. Antwoorden van minister Zuhair Demir	29
IV. Vergadering van 26 mei 2020	30
1. Op de agenda	30
2. Inleiding	30

3.	Toelichting door raadsheer Jan Debucquoy	30
3.1.	De impact van de COVID-19-crisis op de begroting 2020 en volgende jaren.....	30
3.2.	Advies van het Rekenhof bij de begrotingsaanpassing 2020 en de COVID-19-crisis	31
3.3.	Naar een nieuw begrotingstraject.....	32
3.4.	Landenrapport van de Europese Commissie over België	33
3.5.	Ontvangstenramingen	33
3.6.	Uitgavenkredieten	34
3.7.	Tot slot	34
4.	Repliek van minister Matthias Diependaele	34
4.1.	Eerste prioriteit: aanpak van de gezondheids- en economische crisis	34
4.2.	Vroeg of laat opnieuw een orthodox begrotingsbeleid nodig	34
4.3.	Een drietal preciseringen bij de schriftelijke vragen- en antwoordenronde	35
4.4.	Repliek op het verslag van het Rekenhof.....	35
5.	Bespreking	36
5.1.	Tussenkoms van Anke Van dermeersch	36
5.2.	Tussenkoms van Hannelore Goeman	37
5.3.	Tussenkoms van Björn Rzoska	39
5.4.	Tussenkoms van Willem-Frederik Schiltz	41
5.5.	Tussenkoms van Philippe Muyters	42
5.6.	Tussenkoms van Peter Van Rompuy	43
5.7.	Replieken van raadsheer Jan Debucquoy en eerste auditeur- revisor Lieven Tydgat van het Rekenhof.....	44
5.8.	Repliek van minister Matthias Diependaele	46
5.9.	Tweede tussenkomst van Hannelore Goeman	50
5.10.	Tweede tussenkomst van Willem-Frederik Schiltz.....	51
5.11.	Tweede tussenkomst van Björn Rzoska	51
5.12.	Tweede tussenkomst van Anke Van dermeersch	51
V.	Vergadering van 9 juni 2020	52
1.	Op de agenda	52
2.	Kennisname van de verslagen van de vakcommissies	52
3.	Bijkomende toelichting over het oplopend tekort.....	52
3.1.	Tussenkoms van Björn Rzoska	52
3.2.	Antwoord van minister Matthias Diependaele	53
4.	Algemene toelichting bij regeringsamendementen door minister Matthias Diependaele	54

5. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020	55
5.1. Inleiding	55
5.2. Corpus van het decreet	55
5.3. Begrotingstabel	55
5.4. Begrotingsfondsen	56
5.5. Eindstemming	56
6. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen van het ontwerp van decreet houdende de aanpassing van uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020	56
6.1. Inleiding	56
6.2. Corpus van het decreet	56
6.1. Tabel: Afdeling I: Begrotingskredieten.....	59
6.2. Tabel: Afdeling III: Diensten met Afzonderlijk Beheer	59
6.3. Tabel: Afdeling V: Vlaamse Rechtspersonen	59
6.4. Eindstemming	60
Gebruikte afkortingen	61

Bijlagen: zie [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be

I. Inleiding

1. Impact van de coronapandemie

Het debat over de begrotingsaanpassing 2020 heeft uiteraard een heel andere wending gekregen door de uitbraak van de coronapandemie.

Terwijl de begrotingscontrole 2020 werd doorgevoerd op basis van het economisch budget van februari 2020 – waarin zelfs een licht positievere parameter inzake de economische groei kon worden genoteerd dan bij de begrotingsopmaak 2020 – bleek er zich in de loop van maart een wereldwijde gezondheids- en economische crisis af te tekenen met een hoge menselijke tol en een economische recessie van een omvang die de wereld sinds Wereldoorlog II niet meer heeft gekend.

Door de uitbraak van de pandemie bleken de uitgangspunten waarop de begrotingsaanpassing 2020 is gestoeld plots op los zand gebaseerd. De Vlaamse Regering opteerde ervoor haar begrotingsaanpassing 2020 toch als dusdanig in te dienen maar aangevuld met een begrotingsprovisie van liefst 2,5 miljard euro om de gezondheids crisis én de economische crisis die er een gevolg van is, te lijf te gaan.

In afwachting van de stemming door het Vlaams Parlement besliste de Vlaamse Regering om 'in anomalie te gaan'. Bedoeld wordt dat er onmiddellijk bijkomende middelen werden vrijgemaakt om de nodige maatregelen te nemen en pas achteraf hierover de goedkeuring van het Vlaams Parlement te vragen.

2. Indieningstijdstip ontwerpen en toelichtingen

Vanaf het begrotingsjaar 2020 worden de indieningstermijnen van de begrotingsdocumenten bepaald door het decreet houdende de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (citeeropschrift: Vlaamse Codex Overheidsfinanciën of VCO).

In afspraak met het Vlaams Parlement werden alle begrotingsdocumenten op 4 mei 2020 ingediend bij de parlementsvoorzitter. Dat was vier tot acht kalenderdagen later dan voorgeschreven in de VCO.

3. Werkwijze in de commissies

Gezien de prioriteit die zowel de Vlaamse Regering als het Vlaams Parlement wenste te geven aan de bestrijding van de impact van de coronacrisis, besliste het Uitgebreid Bureau om wekelijks in de plenaire vergadering opvolgingsvergaderingen te organiseren over de coronamaatregelen. Commissievergaderingen werden zelfs tijdelijk niet georganiseerd.

Er werd gedurende een aantal weken tijdens de plenaire vergadering door de Vlaamse Regering een stand van zaken verstrekt en vragen van Vlaamse volksvertegenwoordigers werden beantwoord. Dringende ontwerpen en voorstellen van decreet werden rechtstreeks in de plenaire vergadering behandeld en gestemd. Dit gebeurde in zeer beperkte bezetting terwijl de niet-aanwezige Vlaamse volksvertegenwoordigers via videoconferentie de besprekingen konden volgen en hun stem uitbrengen.

Na een tijdje verschoof een deel van deze besprekingen inzake de coronacrisis naar de vakcommissies.

Gezien de druk die dit alles legde op de Vlaamse Regering, werd ook beslist de vakcommissies de bespreking van de begrotingsaanpassing 2020 in één vergadering te laten afronden.

Overeenkomstig de werkafspraken in het Vlaams Parlement in het kader van de strijd tegen het coronavirus gaf Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, op 12 mei 2020 voor alle beleidsdomeinen de toelichting bij de aanpassing van de begroting in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie.

Die vergadering vond op 12 mei 2020 plaats in de Koepelzaal en kon via streaming door de Vlaamse volksvertegenwoordigers worden gevolgd. De vakministers moesten geen toelichting meer verstrekken bij de start van de begrotingsbesprekingen. De meeste commissies organiseerden een aan de bespreking voorafgaandelijke schriftelijke (technische)vragenronde.

4. Werkwijze in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting en Justitie

Op 12, 19 en 26 mei en 9 juni 2020 besprak de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie de begrotingsontwerpen voor het jaar 2020 in aanwezigheid van:

- Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management;
- Zuhair Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;
- Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed.

19 mei en 9 juni waren vergaderingen via videoconferentie. De fysieke vergaderingen op 12 en 26 mei vonden plaats in de Koepelzaal van het Vlaams Parlement.

De commissie organiseerde een technischevragen- en antwoordenronde voorafgaand aan de bespreking met de betrokken minister.

5. Besproken documenten

Hierna volgt de lijst van de besproken parlementaire documenten.

Begrotingsdecreten:

- Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 18-A/1)
- Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 19-A/1)
- Ontwerp van programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2020 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 290/1). De commissie besprak de hoofdstukken 1. Algemeen; 7/1 Financiën en Begroting; en 8. Inwerkingtreding

Algemene toelichting bij de begrotingsaanpassing 2020:

- Toelichtingen bij de aanpassing van de middelenbegroting en de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020. Algemene toelichting (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 17-A/1)

Beleids- en begrotingstoelichtingen bij de begrotingsaanpassing 2020:

- Beleids- en begrotingstoelichting Algemeen Regeringsbeleid. Begrotingsaanpassing 2020 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 17-A-A/1)
- Beleids- en begrotingstoelichting Hogere Entiteiten. Begrotingsaanpassing 2020 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 17-A-C/1)
- Beleids- en begrotingstoelichting ICT en Facilitair Management. Begrotingsaanpassing 2020 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 17-A-D/1)
- Beleids- en begrotingstoelichting Justitie en Handhaving. Begrotingsaanpassing 2020 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 17-A-L/1)
- Beleids- en begrotingstoelichting Financiën en Begroting. Begrotingsaanpassing 2020 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 17-A-V/1)
- Beleids- en begrotingstoelichting Bestuursrechtspraak. Begrotingsaanpassing 2020 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 17-A-AC/1)

Verslag van het Rekenhof over het onderzoek van de aanpassing van de Vlaamse begroting 2020 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 20/1)

Over de bespreking van het ontwerp van programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2020 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 290/1) wordt een afzonderlijke verslag opgesteld.

Door de ministers werden een aantal documenten bezorgd die als digitale bijlage zijn opgenomen op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

Conform artikel 66, 2, van het Reglement wordt het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap opgedeeld over de bevoegde vakcommissies. Deze opdeling, zoals goedgekeurd door het Uitgebreid Bureau van 6 mei 2020, vindt men in bijlage 1.

II. Vergadering van 12 mei 2020

1. Op de agenda

- Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020
- Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020
- Toelichtingen bij de aanpassing van de middelenbegroting en de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020
- Algemene toelichting
- Ontwerp van programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2020

Minister Matthias Diependaele maakte bij zijn toelichting gebruik van een presentatie (bijlage 2) die terug te vinden is op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

2. Algemene inleiding bij de begrotingsontwerpen houdende aanpassing van de begroting 2020 door minister Matthias Diependaele

2.1. De Vlaamse Regering is zich bewust van de corona-impact op de bevolking

Matthias Diependaele verklaart bij het begin van zijn toelichting dat hij zich bewust is dat hij cijfers presenteert die ver afstaan van het menselijke leed zoals de overlijdens door de gezondheids crisis, de angst om buiten te komen en die van ouders over de opleiding en toekomst van hun kinderen.

De cijfers zijn wel relevant voor de aanpak door de overheid van het toekomstige leed door werkloosheid en economische malaise, meer bepaald door te investeren in welzijn, zorg, onderwijs, infrastructuur, cultuur en economie enzovoort. Achter de onvatbaar lijkende miljarden zit wel degelijk onze welvaart verscholen.

2.2. Het belang van een gezond financieel beleid

De minister stelt dat als we niet willen inboeten op onze welvaart en koopkracht en de voornoemde investeringen willen blijven doen, we vroeg of laat zullen moeten terugkeren naar een gezond financieel beleid, met een begroting waarop men kan terugvallen om de welvaart in stand te houden en adequaat te reageren op toekomstige crisissen.

Het is de minister de voorbije tijd steeds duidelijker geworden dat het gezonde financiële beleid van de Vlaamse Regering tot nu toe, met inbegrip van de besparingen, geen ijl verhaal was maar in de realiteit een verschil maakt. De overheid heeft de blijvende opdracht om na te gaan of haar uitgaven terechtkomen waar ze horen, en of met de beleidsinitiatieven en de middelen die ervoor worden ingezet, de doelstellingen worden gehaald. Het gezonde financiële beleid, inclusief sanering, moet volgens hem dan ook voortgezet worden. Achter de cijfers zitten gezinnen, inkomens, banen en (zorg)infrastructuur.

2.3. Impact van de coronapandemie op de begroting aan de hand van een economische omgevingsanalyse

Naast de eenmalige uitgaven voor corona, die kunnen afgezonderd worden, vertoont de begroting door de crisis nog een andere structureel verschil met wat de meerjarenbegroting voor dit begrotingsjaar voorspelde. Hoe groot dat verschil wordt, is nog steeds onduidelijk, zoals zal blijken in de economische omgevingsanalyse, waar zo dadelijk een beknopt overzicht van de gevolgen op lange termijn van de crisis wordt gegeven.

Eerst zal de minister de inkomsten uit de BFW bespreken, vervolgens de onderbenutting, daarna de schuldpositie en de – zeer voorlopige – vooruitzichten op lange termijn.

Nog elke dag wijzigen de voorspellingen van de macro-economen. Nationale Bank en Planbureau stellen meer en meer vragen bij hun eigen, eerdere inschattingen van een herstel in V-vorm. De minister denkt eerder aan herstel in W-vorm.

Alles hangt natuurlijk af van de diepte en de duur van de crisis. Als de solvabiliteit van de ondernemingen te zeer onder druk komt, dienen herstructureringen zich aan en in het slechtste geval faillissementen. Wie denkt dat de crisis vanzelf zal overgaan, dwaalt. Dezelfde landen als in 2010 komen in moeilijkheden, en zeker degenen die toen nalieten maatregelen te nemen om na de crisis opnieuw een gezond financieel beleid op te pikken. Hij verzekert dat de Vlaamse Regering wil blijven investeren, zowel in harde infrastructuur als in mensen.

2.4. Economische voorspellingen sinds corona

Voor zijn presentatie koos hij enkele projecties uit, al zijn andere mogelijk. KBC heeft er bijvoorbeeld drie, waarvan één zeer pessimistische. Volgens hem sluit de prognose van de Europese Commissie het dichtst aan bij wat te verwachten is.

Daarop toont hij een dia nr. 2 met de economische begroting van het Planbureau van februari 2020, waarin de groei van het bbp nog steeg van 1,1% in september 2019 naar 1,4% in februari 2020. De inflatie 2020 werd toen geschat op 1,1% (of een daling van 0,3%). Op de voorspellingen van deze economische begroting van

februari 2020 is de voorliggende begrotingsaanpassing 2020 gebouwd. De Vlaamse Regering kiest dat niet zelf. Het is een wettelijke verplichting de uitgangspunten van de economische begroting te volgen.

De groei- en inflatiepercentages van het economisch budget van februari 2020 zijn trouwens nog steeds reëel in die zin dat ook de ontvangsten die voortvloeien uit de BFW, die via doorstorting nog steeds voor het grootste deel van de inkomsten van de Vlaamse overheid zorgen, erop gebaseerd zijn. Die parameters zijn dus achterhaald.

Vele economische instellingen publiceren op geregelde tijdstippen economische prognoses, waarvan hij er enkele laat zien in een tabel opgenomen in dia nr. 3. De eerste kolom betreft de voorspelling van de Nationale Bank en het Planbureau samen: een daling van 8% dit jaar, die volgend jaar deels wordt goedge maakt met een stijging van 8,6%. Deels en niet geheel, omdat de stijging vertrekt vanaf een lager punt.

Het IMF is voorzichtiger in zowel zijn raming inzake zowel het verlies als het herstel: -6,4% in 2020 en 4,6% in 2021. In de kolom van KBC geven de linkerpercentages het zeer pessimistische scenario weer: -13,2% dit jaar en -3,2% volgend jaar. Rechts staat het zeer pessimistische alternatief 1, waarin de percentages respectievelijk -9,5% en 12,5% bedragen. De laatste kolom bevat de voorspelling van de Europese Commissie, waarvan hij aanvoelt dat zij mogelijk raak is met een zware daling dit jaar en volgend jaar een herstel, zij het niet volledig. Het herstel dat de Nationale Bank predikt, zal volgens hem moeilijker te realiseren zijn omdat er momenteel rekening wordt gehouden met een tweede golf van de epidemie of een verdere uitdieping ervan. Alles hangt er natuurlijk van af wanneer een vaccin wordt gevonden.

2.5. Evolutie van de middelenbegroting

Dia nr. 4 presenteert enkele technische aanpassingen. Bij elke begrotingsronde worden de cijfers technisch bijgestuurd, waaronder de dotaties, de opcentiemen op de personenbelasting, de gewestbelastingen en de onderbenutting. Hij komt daar later op terug, meer bepaald op de vraag op welk begrotingsjaar corona invloed zal hebben. Voor de doorstorting van de dotaties zou immers een akkoord in de maak zijn met de federale overheid om de impact in 2020 te leggen maar voor de opcentiemen op de personenbelasting ligt dat technisch moeilijker omdat zij pas in het jaar X+1 worden gestort.

Verder werd in februari 2020 de spilindex overschreden, waardoor overheidswedden en sociale uitkeringen met 2% worden aangepast aan de gestegen levensduurte, respectievelijk in april en maart. Voor de begroting 2020 betekent de latere dan begrote overschrijding van de spilindex in februari 2020 een benodigd krediet in de indexprovisie van 371,3 miljoen euro, wat 40,1 miljoen euro minder is dan voorzien bij de begrotingsopmaak 2020.

De volgende tabel (dia nr. 5) behandelt de inkomsten. De totale inkomsten dalen met 910 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. In sommige parameters, maar niet alle, is de impact van de coronacrisis al opgenomen. In de bruto aanvullende belasting op de personenbelasting is dat niet het geval. Die berekening is louter gemaakt op basis van de economische begroting van februari 2020, die zoals gezegd uitgaat van een groei van 1,4%. Dat is wettelijk zo geregeld maar weerspiegelt dus niet de economische realiteit.

De gewest- en gemeenschapsmiddelen uit de BFW nemen respectievelijk met 0,1% en 0,2% toe. De specifieke dotaties dalen met 340.000 euro. De gewestbelastingen dalen met meer dan 1 miljard euro door de impact van de coronapandemie. Het

totale inkomstenverlies beloopt 910.450.000 euro voor de gehele middelenbegroting 2020.

2.6. Evolutie van de gewestbelastingen

Daarop gaat hij nader in op de detailberekening van de gewestbelastingen (dia nr. 6). De gewestbelastingen zijn in eerste instantie voorzichtig ingeschat. Daarna is een inschatting gebeurd van de impact van de coronacrisis op elke gewestbelasting. Pas later op het jaar kan deze inschatting accurater gebeuren. De inflatie is een parameter die bij de meeste gewestbelastingen doorweegt bij het ramen van de evolutie. Omwille van de gedaalde inflatieverwachtingen in het recentste economische budget van 1,4 naar 1,1% is er ten opzichte van de begrotingsopmaak een algemene daling. Als voorbeeld geeft hij spelen en weddenschappen. Er werd ook rekening gehouden met verliezen die het gevolg zijn van de lockdown.

Van de totale daling van de gewestbelastingen met 1.026 miljoen euro kan 717 miljoen euro toegeschreven worden aan de gevolgen van de coronapandemie.

De daling van 310 miljoen euro ontvangsten die er niet is aan toe te schrijven, situeert zich hoofdzakelijk bij het verkooprecht (-184 miljoen euro) en de erfbelasting (-67 miljoen euro).

Bij het verkooprecht is er sprake van een totale daling van 744 miljoen euro. Ook de ontvangsten uit het verdeelrecht dalen, evenals het recht op hypotheekvestiging en de schenkbelasting.

De daling bij het verkooprecht, maar ook het hypotheekrecht, is niet toe te schrijven aan coronapandemie maar aan het woonbonuseffect en is eenmalig. De piek eind 2019 resulteerde in een daling van het aantal transacties in het eerste kwartaal 2020. De markt herstelde zich vanaf februari 2020 en in maart leek het erop dat de immobiliënmarkt zelfs helemaal herstelde maar toen sloeg corona toe waardoor we nooit zullen weten of dit het geval geweest zou zijn. De minister gelooft dat dit het geval zou zijn geweest. Uit recente contacten met makelaars leidt de minister af dat zij hopen een deel van hun verlies in de loop van het jaar nog te kunnen goedmaken.

In de ontvangsten uit de erfbelasting ziet men het structurele effect van de federale hervorming van het erfrecht, waaraan de voorliggende begrotingsaanpassing ook zonder het uitbreken van de coronapandemie aandacht had moeten besteden.

De onroerende voorheffing daalt doordat de bouw heeft stilgelegen. Dat er minder auto's zijn verkocht, is zichtbaar in de dalende ontvangsten uit de belasting op inverterstelling (raming -21,9%). De kilometerheffing zakte in maart en april met 25%, maar die daling is nu verminderd tot 15% omdat het transport stilaan weer aantrekt.

2.7. Onderbenutting

Een andere technische aanpassing die elke begrotingsronde moet worden geactualiseerd is de onderbenutting. De regering blijft werken met het gemiddelde van de uitvoeringspercentages van de twee voorgaande jaren. Het onderbenuttingspercentage in 2019 blijkt nu 2,49% te bedragen, wat samen met onderbenuttingspercentage van 1,98% voor 2018 een gemiddelde van 2,24% oplevert. Het forfait van 130 miljoen euro dat bij de formatie was ingeschat, blijkt een niet zo slechte raming te zijn, stelt hij vast. De uiteindelijke stijging van de onderbenutting bedraagt immers 91 miljoen euro.

Daarnaast is er een nieuw, volgens hem voorzichtig, forfait van 100 miljoen euro opgenomen vanwege corona. Dat lijkt een voorzichtige schatting te zijn. Heel wat beleid dat in de steigers stond, is immers vertraagd, maar anderzijds probeert de regering wel haar geplande investeringen zo vlug mogelijk weer op gang te trekken. Als voorbeeld geeft hij de bouw van sociale woningen.

2.8. Onderscheid beleidskredieten/vereffeningskredieten

De beleidskredieten stijgen met 2.832,3 miljoen euro en de vereffeningskredieten met 2.770,8 miljoen euro. Figuur 8 toont aan dat bij de begrotingsopmaak 2020 en de begrotingsaanpassing 2020 de beleidskredieten respectievelijk 137,7 miljoen euro en 203,4 miljoen euro hoger liggen dan de vereffeningskredieten. Het verschil is bij begrotingsaanpassing 2020 met 65,7 miljoen euro toegenomen ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020.

2.9. Schuldpositie en vorderingensaldo

Op de schuldtoestand eind 2019 hoeft hij nu niet veel in te gaan. Dat zal hij doen bij de bespreking van het Kas-, Schuld- en Waarborgrapport, dat eind deze week wordt ingediend in het Vlaams Parlement. De gegevens die in het rapport staan vermeld, zijn uiteraard achterhaald door de coronacrisis.

De geconsolideerde schuld bedroeg eind 2019 ruim 24 miljard. Dat is een zeer beperkte stijging met een kleine 80 miljoen euro ten opzichte van het jaar daarvoor. Bij de directe schuld wijst hij op de verplichte opname van de leningen van de sociale huisvestingsmaatschappijen in de directe schuld die momenteel wordt afgebouwd omdat de overheid voortaan zelf leent aan hen. Er is ook iets minder pps en alternatieve financiering bij het VIPA. De andere schuld betreft instellingen, voornamelijk de hogescholen en universiteiten. Samen levert dat een geconsolideerde bruto schuld van 19,250 miljard euro op. Met de ziekenhuisinfrastructuur en de afrekening van de autonomiefactor komt men uit op 24,265 miljard euro, wat in een normale situatie een goede schuldpositie is, die een eind onder de zelf opgelegde norm van 65% zit.

Voor de bepaling van de evolutie van de schuld (dia nr. 10) wordt vertrokken van het begrotingstekort, het ESR-vorderingensaldo. Daarnaast zijn er bewegingen die niet meetellen voor het ESR-vorderingensaldo. Al die bewegingen worden ingeschat en toegevoegd. Voorbeelden van dergelijke bewegingen zijn kapitaalverhogingen, zoals die van 250 miljoen euro van PMV om de economische gevolgen van de coronacrisis te verzachten, maar op hun beurt tellen verkopen van participaties niet mee in het ESR-vorderingensaldo.

Het ESR-vorderingensaldo of het begrotingstekort zal in tegenstelling tot de andere jaren in 2020 een heel grote impact hebben op de schuldevolutie.

De verwachte stijging van de schuld met 5,4 miljard euro is voor meer dan 4 miljard euro veroorzaakt door het begrotingstekort. Zoals reeds gesteld zijn de geciteerde cijfers voor het begrotingstekort en de schuldevolutie ramingen.

2.10. Toekomstscenario's

In het volgende onderdeel van zijn presentatie gaat de minister in op mogelijke toekomstscenario's, waarvan hij eerst een overzicht toont in een tabel (opgenomen in dia nr. 11). Het betreft scenario's van de Nationale Bank, de Europese Commissie en de KBC. Hij wil daarmee de structurele impact van de coronacrisis schetsen. In de raming van de ontvangsten van de gewestbelastingen speelt de economische groei maar een beperkte rol. Enkel in de raming van de kilometerheffing wordt het

bbp als parameter gebruikt omdat de groei van het transport samenhangt met de economische groei.

Bij de gewestbelastingen speelt vooral de inflatie, bijvoorbeeld voor het prijseffect bij de registratiebelastingen, een rol.

Een recurrent effect blijkt te zijn dat de startbasissen voor berekening van de dotaties 2021 en de opcentiemen van aanslagjaar 2022 op de personenbelasting door de economische terugval in 2020 stuk lager liggen.

In de grafiek opgenomen in dia 12 geeft de blauwe stippellijn de evolutie weer van de dotaties zoals opgenomen in de meerjarenbegroting. Als men de impact van de verschillende scenario's bekijkt op die dotaties, merkt men een grote daling in 2020, die zich daarna deels herstelt. Niet het hele verlies wordt goedge maakt. Bij de Nationale Bank is het overblijvende verlies groter en bij de Europese Commissie is dat nog meer het geval.

Belangrijk inzicht is dat dotaties sowieso het volgende jaar afgerekend worden op basis van de realiteit en volgens de economische parameters van de BFW. De Vlaamse Regering vraagt om die doorrekening deze keer dit jaar al te doen, zodat de volgende begrotingssituatie realistischer kan berekend worden. Het verlies doet zich immers dit jaar voor. Het overleg daarover met de federale overheid loopt nog.

Voor de opcentiemen kan dergelijke vervroegde afrekening niet gevraagd worden, omdat de inkomstenbelasting vanzelf een jaar later wordt geheven. Ook daarbij toont hij een grafiek (dia 13) met de evolutie in de verschillende scenario's. In de daaropvolgende grafiek (dia 14) worden de resultaten van beide vorige grafieken samengeteld.

De volgende tabel berekent het effect in de verschillende scenario's, eerst van de dotaties, vervolgens van de opcentiemen en ten slotte de totale structurele impact, die volgens de Nationale Bank een verlies van 816 miljoen euro belooft, volgens KBC een van 233 miljoen euro en volgens de Europese Commissie een van 1,2 miljard euro (dia 15).

Ook in 2022 zijn er budgettaire gevolgen aan de uitgavenkant want in de meerjarenraming was er het op kruissnelheid brengen van de indexoverschrijding in 2021. Als die zich pas in januari 2022 voordoet, heeft die verschuiving een positief effect van 400 miljoen euro.

Vervolgens projecteert hij een tabel met het effect op het onderliggende vorderingensaldo, dat structureel 957 miljoen euro negatief blijkt te zijn, als men van het voorziene tekort van 4,152 miljard euro de eenmalige effecten aftrekt.

In de volgende tabel wordt hetzelfde structurele tekort opnieuw samengesteld door uit te gaan van het vorderingensaldo bij de begrotingsopmaak 2020 en daarin de bijstelling van ontvangsten en onderbenutting en de extra aanwending te verrekenen.

Tot slot toont hij nog een tabel die laat zien hoe het structurele vorderingensaldo evolueert in de verschillende genoemde scenario's. De vermoedelijke impact van de parameters van de economische begroting van september 2020 op het vorderingensaldo 2020 varieert van -1,5 miljard euro tot 2,3 miljard euro al naargelang welke economische voorspellingen wordt gekozen (dia's 16 en 17).

2.11. Verwachte heropleving immobiliënmarkt niet verwerkt in ontvangsten-cijfers 2020

Op verzoek van *Philippe Muyters* preciseert *Matthias Diependaele* dat de door makelaars verwachte heropleving niet is verwerkt in de ramingen van de ontvangsten voor het verkooprecht. Een deel van de daling van het verkooprecht (184 miljoen euro) heeft te maken met de woonbonus, die zorgde voor een opstoot in de verkopen in 2019. Of de verwachting terecht was dat het oude niveau weer zou bereikt worden vanaf maart, na een daling in januari, valt in de nieuwe omstandigheden niet meer te achterhalen, al gelooft hij zelf wel dat de markt zich redelijk gemakkelijk zou hersteld hebben. Dat laten de cijfers voor januari en februari uitschijnen. Makelaars laten hem weten dat zij vandaag een hoge heropleving ervaren. Zij gaan ervan uit dat de komende maanden een deel van het verlies van de voorbije periode wordt goedge maakt. Ook de minister gaat uit van het herstel van de immobiliënsector maar in welke mate dit zal gebeuren blijft koffiedik kijken.

3. Toelichting bij het ontwerp van programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2020 door minister Matthias Diependaele

3.1. Inleiding

Minister *Matthias Diependaele* maakte bij zijn toelichting gebruik van een presentatie (bijlage 3) die terug te vinden is op de [dossierpagina](http://www.vlaamsparlement.be) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

Matthias Diependaele legt uit dat het ontwerp bestaat uit de decretale bepalingen die nodig zijn om de aanpassing van de begroting 2020 uit te voeren. Hij nodigt de bevoegde commissieleden uit ze ook met de betrokken ministers te overlopen. Onderwijs vormt daarin een belangrijk deel.

3.2. Cultuur, Jeugd, Sport en Media

De wijziging van het decreet van 12 mei 2017 betreft een technische aanpassing, met name een verwijzing naar de VCO in de plaats van het oude Rekendecreet, in het kader van de reservevorming.

Verder wordt voor de subsidieaanvragen voor de bouw of renovatie van bovenlokale sportinfrastructuur een tweede indienmoment toegelaten. Er is een rechtsgrond nodig om bijkomende begrotingskredieten voor subsidie en voor bouw en renovatie van bovenlokale sportinfrastructuur toe te wijzen na dat bijkomende indienmoment.

Voor dit domein vermeldt hij tot slot nog de uitdoofregeling van de subsidiëring DAC in de sportsector als vermeld in artikel 2, 2°, van het decreet van 8 november 2013 houdende het stimuleren, het coördineren en het subsidiëren van de tewerkstelling in de sportsector.

3.3. Internationaal Vlaanderen – Toerisme

Wat Internationaal Vlaanderen betreft, is er de wijziging van het decreet van 19 maart 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid "Toerisme Vlaanderen". Zij zorgt ervoor dat het Vlaams topevenementenbeleid, en EventFlanders in het bijzonder, deel uitmaken van de decretaal vastgelegde missie en taken van Toerisme Vlaanderen. Toerisme Vlaanderen beschikt daarmee over een decretale grondslag met voldoende rechtszekerheid om Vlaamse topevenementen financieel te ondersteunen.

3.4. Omgeving

In Omgeving wordt in een rechtsgrond voorzien voor de financiële ondersteuning van erkende dierenasielen.

Verder is er een generieke besparingsmaatregel met betrekking tot de subsidie van Vlabinvest, ten belope van 6%.

3.5. Welzijn

Er wordt een wijziging voorgesteld van artikel 7/2 van het decreet van 31 januari 2014 betreffende opdracht van de bevoegdheid inzake het voeren van een specifiek grond- en woonbeleid en een specifiek welzijns- en gezondheidsinfrastructuurbeleid voor Vlaams-Brabant aan de Provincie Vlaams-Brabant. In het kader van een generieke besparingsmaatregel wordt het subsidiebedrag voor Vlabinvest apb verminderd met 6%.

Verder komt er een decretale regeling in het kader van de overeenkomst tussen het Comité van de verzekering voor geneeskundige verzorging en het Agentschap Zorg en Gezondheid, meer bepaald in verband met opleidingen ICT in de eerste lijnszorg (verpleegkundigen).

3.6. Onderwijs

Het ontwerp van programmadecreet bevat 19 afdelingen omwille van het legaliteitsbeginsel dat voor het beleidsdomein Onderwijs veel meer dan in andere domeinen een decretale regeling voor maatregelen oplegt.

3.6.1. *De verlenging van het lerarenplatform basisonderwijs.*

Als eerste decretale regeling binnen Onderwijs vermeldt hij de verlenging van het lerarenplatform basisonderwijs. De Vlaamse Regering wil meer leerkrachten werven door onder meer een her- en opwaardering van de functie van leerkracht. Daartoe worden verschillende paden bewandeld waaronder de verlenging van het lerarenplatform.

3.6.2. *De stopzetting van de omzetting in werkingsmiddelen van niet-ingevulde vervangingen in het basisonderwijs*

De tweede decretale regeling is de stopzetting van de omzetting in werkingsmiddelen van niet-ingevulde vervangingen in het basisonderwijs. Die kunnen om doelmatigheidsredenen vanaf 1 juli 2020 niet meer omgezet worden in werkingsmiddelen.

3.6.3. *De zorgtijdgarantie voor het basisonderwijs*

Een derde decretale regeling is een maatregel die ook terugkeert in het secundair onderwijs. Daarvoor wordt dit jaar ruim 10 miljoen euro extra uitgetrokken, een bedrag dat verder groeit tot 33 miljoen euro in 2021.

3.6.4. *De stopzetting van de omzetting van niet-ingevulde vervangingen in het secundair onderwijs*

Verder is er als vierde decretale maatregel ook de stopzetting van de omzetting van niet-ingevulde vervangingen in het secundair onderwijs, een analoge maatregel als deze die daarnet in het basisonderwijs werd ingeschreven.

3.6.5. *De afschaffing van de herberekening van het aantal uren-leraar op basis van de leerlingenpopulatie van het eerste leerjaar A en B*

Ten vijfde is er de afschaffing van de herberekening van het aantal uren-leraar op basis van de leerlingenpopulatie van het eerste leerjaar A en B, wat tot vereenvoudiging leidt.

3.6.6. *De zorgtijdgarantie voor het secundair onderwijs*

Ten zesde is de reeds genoemde zorgtijdgarantie voor het secundair onderwijs. De werking van de gegarandeerde ondergrens zal verder gemonitord worden maar de periode van vijf schooljaren wordt geschrapt. Door een sterke stijging van het aantal ondersteuningsvragen is bijsturing nodig.

3.6.7. *De verhoging van de puntengewichten voor de hogescholen*

Ten zevende is de verhoging van de puntengewichten voor de hogescholen, die bepaalde opleidingen 4 miljoen euro extra oplevert.

3.6.8. *De verschuiving van de vroegere middelen voor eigenaarsonderhoud van de autonome hogescholen naar investeringsmiddelen voor de hogescholen*

Ten achtste is er de verschuiving van de vroegere middelen voor eigenaarsonderhoud van de autonome hogescholen naar investeringsmiddelen voor de hogescholen. De middelen voorzien voor het eigenaarsonderhoud voor de publiekrechtelijke hogescholen worden ingekanteld bij de investeringsmiddelen van de hogescholen.

3.6.9. *Technische maatregel waarbij de verwijzingen naar artikel 28 van het Kwaliteitsdecreet in het decreet Volwassenenonderwijs worden opgeheven*

Omwille van de opheffing van het artikel 28 in het Kwaliteitsdecreet door artikel 45 van het programmadecreet BA 2020 worden de verwijzingen naar dit artikel in andere bepalingen van het decreet Volwassenenonderwijs eveneens opgeheven. De datum van inwerkingtreding valt samen met de start van het schooljaar.

3.6.10. *Het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs (Vocvo)*

De tiende decretale maatregel betreft de regeling met betrekking tot het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs. Het bevat volgende maatregelen:

- de begeleidingsopdracht van Vocvo wordt beperkt tot de ondersteuning van de centra voor basiseducatie;
- de verplichting tot de uitvoering van gemeenschappelijke opdrachten met de pedagogische begeleidingsdiensten wordt stopgezet;
- de verhoging van de subsidie voor coördinatie en ondersteuning onderwijs aan gedetineerden.

3.6.11. *De structurele EVC-financiering volwassenenonderwijs*

De elfde decretale maatregel betreft de structurele EVC-financiering volwassenenonderwijs. Op basis van de resultaten van de upskilling EVC-projecten, een kostenbatenanalyse en een financieringsstudie van EVC werd een structurele financiering uitgewerkt.

3.6.12. De aanpassing van de groeinorm voor het niet-NT2-aanbod in de centra voor volwassenenonderwijs

De twaalfde decretale maatregel is de aanpassing van de groeinorm voor het niet-NT2-aanbod in de centra voor volwassenenonderwijs. Die groei wordt beperkt.

3.6.13. De aanpassing van de berekeningswijze van de groei in de overgang naar het nieuwe financieringssysteem voor het volwassenenonderwijs

De dertiende decretale maatregel is de aanpassing van de berekeningswijze van de groei in de overgang naar het nieuwe financieringssysteem voor het volwassenenonderwijs. Op basis van recente cijfers wordt de berekeningswijze voor de groei van het volwassenenonderwijs in het schooljaar 2020-2021 aangepast. De algemene vermenigvuldigingsfactor 3,33 wordt verfijnd naar vermenigvuldigingsfactoren per indeling niet-NT2-CVO, NT2-CVO en CBE.

3.6.14. De technische aanpassing van het fonds inschrijvingsgelden DKO

De veertiende decretale maatregel betreft de technische aanpassing van het fonds inschrijvingsgelden dko. Het gaat om het wegwerken van een anomalie in de berekening van de toewijzing van werkingsmiddelen.

3.6.15. De aanwending van de aanvullende middelen voor pedagogische begeleidingsdiensten met een personeelsformatie

De vijftiende decretale maatregel betreft de aanwending van de aanvullende middelen voor pedagogische begeleidingsdiensten met een personeelsformatie:

- rechtzetting van het bedrag van de aanvullende middelen naar aanleiding van amendement 24 op het uitgavendecreet BA18;
- een deel van de aanvullende middelen van schooljaar 2019-2020 en 2020-2021 moet ingezet worden voor de begeleiding van leerkrachten voor remediëring van leerlingen in de klas (corona).

De regeling voor de aanwending van aanvullende middelen voor pedagogische begeleidingsdiensten met personeelsformatie, is voor een deel een antwoord op de coronacrisis: een deel van de aanvullende middelen van schooljaar 2019-2020 en 2020-2021 moet ingezet worden voor de begeleiding van leerkrachten voor remediëring van leerlingen in de klas.

3.6.16. De opheffing van extra ondersteuning aan het volwassenenonderwijs

De zestiende decretale maatregel betreft de opheffing van extra ondersteuning aan het volwassenenonderwijs. De subsidie aan de pedagogische begeleidingsdiensten voor de opdrachten met betrekking tot extra ondersteuning in het volwassenenonderwijs wordt vanaf het schooljaar 2020-2021 stopgezet.

3.6.17. Fonds Studietoelagen

De zeventiende maatregel betreft het Fonds Studietoelagen. Bij de bepaling van de kost van een academiejaar worden de ontvangsten op het fonds van het voorgaande jaar in mindering gebracht van het totale benodigde budget voor het nieuwe academiejaar. Het resterende saldo voor dat academiejaar kan worden aangewend voor optimalisaties van het proces voor de uitbetaling van studietoelagen.

3.6.18. *De uitbreiding van de uitgavenmogelijkheden bij het Fonds Studietoelagen*

De achttiende decretale maatregel betreft de uitbreiding bij het Fonds Studietoelagen van de uitgavenmogelijkheden, net als bij Fonds Dienstverlening AHOVOKS, zodat ook ontvangsten die voortvloeien uit de werking van de kernprocessen en uit eerder gedane uitgaven opnieuw kunnen aangewend worden.

3.6.19. *De eenmalige toekenning van middelen voor kinderen met een specifieke maatregel binnen de internaten*

De negentiende en laatste decretale maatregel is de eenmalige toekenning van middelen voor kinderen met een specifieke maatregel binnen de internaten. Ter onderkenning van de extra zorg die geplaatste kinderen nodig hebben, wordt in een eenmalige toekenning van extra werkmiddelen voorzien voor de internaten die met deze doelgroep te maken hebben. Het is de bedoeling om nadien structureel meer middelen toe te kennen aan deze doelgroep door middel van nieuwe beleidsimpulsen.

3.7. Kanselarij en Bestuur

Met betrekking tot de financiering van de lokale besturen, meer bepaald de responsabiliseringsbijdragen, wordt de berekeningswijze aangepast. Die was bij de begrotingsopmaak gebaseerd op een prognose, terwijl men nu beschikt over de geactualiseerde cijfers van mei 2019, waardoor men voortaan niet meer zal hoeven bij- of terug te betalen.

4. Begrotingsontwerpen begrotingsaanpassing 2020 – toelichting per beleidsdomein door minister Matthias Diependaele

Minister Matthias Diependaele maakte bij zijn toelichting gebruik van een presentatie (bijlage 4) die terug te vinden is op de [dossierpagina](http://www.vlaamsparlement.be) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

Matthias Diependaele wijst er bij het begin van zijn toelichting op dat elke minister zelf de dia's voor zijn eigen beleidsdomeinen heeft geleverd.

4.1. Cultuur

Er komt een tweede ronde kunstenprojecten ten belope van 4 miljoen euro. Bij een begrotingsaanpassing is een van de opdrachten ervoor te zorgen dat alle aangegane en nog aan te gane verbintenissen kunnen worden betaald. Die herinschatting van de betaalkalender leidt bij alle beleidsdomeinen tot wijzigingen van de vereffeningskredieten. Bij Cultuur leidt dat tot 5,7 miljoen euro aan extra betaalkredieten.

Het Topstukkenfonds wordt eenmalig met meer dan 1 miljoen euro versterkt.

Daarnaast zijn budgetten verschoven met als doel 220.000 euro vrij te maken voor erfgoeddatabanken en 100.000 euro voor het subsidiëren van de draagstructuur van het Lam Gods.

4.2. Digitalisering en Interne dienstverlening Vlaamse overheid

In de beleidsvelden Digitalisering en Interne dienstverlening Vlaamse overheid gaat het over ICT-investeringen die vroeg of laat sowieso moesten gebeuren, maar vanwege corona naar voren zijn geschoven, meer bepaald door de toename van het thuiswerk. Concreet gaat het om transitie naar de cloud, een kleine 2 miljoen euro voor veiligheid, het volledig digitaal maken van de communicatieketting, en

kredieten voor onder andere een versnelde uitrol van MS Teams en een upgrade van de capaciteit inzake datacommunicatie.

Ook in dit domein worden de betaalkalenders herzien. Een aantal dossiers die bij de begrotingsopmaak voorzien waren voor 2020 worden verschoven naar 2021 of later. De minister vermeldt een aanzienlijk bedrag vanuit het Klimaatfonds voor de renovatie van het Martelarenplein, 2 miljoen euro voor de optimalisatie van het VAC Antwerpen, 1,1 miljoen euro voor het Justitiehuis Turnhout, en 785.000 euro voor diverse dossiers als het Justitiehuis Gent en het VAC Hasselt.

Het VAK voor vastgoed neemt af met 38 miljoen euro. Het VEK bestemd voor vastgoed wordt naar beneden bijgesteld met een kleine 2,7 miljoen euro.

4.3. Ondersteuning Vlaamse Regering en Rampenschade

In de beleidsvelden Ondersteuning Vlaamse Regering en Rampenschade betreft de aanpassing puur de werking van het rampenfonds. Voor een betere werking van het rampenfonds is in extra kredieten voorzien voor de digitalisering van het besluitvormingsproces en om extra expertisekosten te dragen.

4.4. Financiën en Begroting

Bij Financiën en Begroting gaat er ook 21,8 miljoen euro extra naar het Vlaams Fonds voor de Lastendelging. Daarin zitten zowel het algemene rampen- als het landbouwrampenfonds (voor de hete zomer van 2019 wordt 20,7 miljoen euro uitgetrokken).

4.5. Buitenlands Beleid, Ontwikkelingssamenwerking en Internationaal Ondernemen

In de beleidsvelden Buitenlands Beleid, Ontwikkelingssamenwerking en Internationaal Ondernemen is de belangrijkste aanpassing een bijkomend budget van 5.126.000 euro voor internationale klimaatfinanciering, een verbintenis uit 2013. In 2013-2020 zal de Vlaamse Regering 72,5 miljoen euro hebben bijgedragen.

4.6. Economie, Wetenschap en Innovatie

De vereffeningskredieten nemen met 83 miljoen euro toe tot 1,7 miljard euro.

De minister toont daarbij een dia met de verdeling over de verschillende beleidsvelden (dia 9). De innovatie die is inbegrepen in Economie is iets anders dan het veld Innovatie zelf, dat voornamelijk de SOC's en bepaalde programma's omvat. Het eerste betreft economische innovatieprojecten waar bedrijven op intekenen en IWT.

In beleidskredieten zijn de voornaamste bewegingen een stijging voor de verliesfinanciering in het kader van de waarborgverlening, die is opgedeeld in het bestaande systeem en de impact van corona. Bij de betaalkredieten is de enige aanpassing een compensatie vanuit de provisie O&O voor het Hermesfonds.

4.7. Werk en Sociale Economie

Voor Werk en Sociale Economie wordt een kleine 4 miljard euro uitgetrokken, waarvan 3 miljard euro voor Werk, ruim 571 miljoen euro voor Sociale Economie en 388 miljoen euro voor competentieversterking.

De minister toont dia 12 met de belangrijkste bewegingen en vermeldt het ESF-agentschap Vlaanderen, de gewone VOP en de dienstencheques (een toename van 113 miljoen euro, waarvan 98 miljoen euro overflow).

Wat de raming voor de dienstencheques betreft, is er evenwel nog geen rekening gehouden met het stilvallen van het gebruik ervan door corona. De maatregelen die in de coronaprovisie zijn opgenomen voor Economie zoals de hinderpremie zijn evenmin opgenomen.

4.8. Landbouw en Visserij

In Landbouw en Visserij, waarvan de minister eveneens een dia met een overzicht toont, is de voornaamste beweging de opname van 20,7 miljoen euro voor de erkenning van de uitzonderlijke zomer 2019 als landbouwramp.

4.9. Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen.

Het volgende onderdeel van de presentatie wordt gevormd door de bevoegdheden van Bart Somers, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen.

Aangezien de asielmiddelen en die voor inburgeringstrajecten en begeleidingen Nederlands eenmalige middelen zijn, gebeurt er telkens een actualisatie van het aantal trajecten van het voorgaande jaar (afrekening 2019) en een raming voor het huidige jaar. De stijging in 2019 was sterker dan eerder bij de begrotingsopmaak 2020 geraamd. Voor de actualisatie 2020 wordt 2019 als basis genomen, wat resulteert in een toename van 4,7 miljoen euro bij het Agentschap Integratie en Inburgering en 546.000 euro bij de stedelijke Agentschappen Integratie en Inburgering.

Een bedrag van 1,523 miljoen euro wordt vanuit de provisie screeningsdiensten gecompenseerd om zo de werkingskosten voor de opstart van de informatiedienst erediensten te financieren, die in 2021 operationeel dient te zijn.

Voor de financiering van de open ruimte en die van de responsabiliseringsbijdragen vindt een bijstelling van respectievelijk 8000 euro en 1,15 miljoen euro plaats, wat relatief beperkte bedragen zijn. Ten slotte wordt ook het bedrag voor de tweede pensioenpijler bijgesteld met 792.000 euro.

4.10. Onderwijs

Vervolgens bespreekt hij de bevoegdheden van minister Weyts.

Bij de opmaak van de begroting 2020 bleek al dat extra wordt geïnvesteerd in stijgende budgetten om de ambities van de Vlaamse Regering op het vlak van onderwijs te financieren. Zo stegen de onderwijsbudgetten bij de begrotingsopmaak reeds met 362 miljoen euro ten opzichte van 2019. Bij voorliggende aanpassing van de begroting 2020 wordt die lijn doorgetrokken. Bovenop de 362 miljoen euro vloeit er bij deze begrotingsaanpassing nog eens 95 miljoen euro extra naar leerkrachten, leerlingen en scholen. In totaal is het onderwijsbudget daarmee maar liefst 457 miljoen euro hoger dan aan de start van de legislatuur, een stijging met 3,8% op 1 jaar tijd.

De budgetstijging met 95 miljoen betreft enerzijds de doorrekening van de klassieke parameters binnen het loonmodel, zoals de vergrijzing van de leerkrachten en de evolutie van de leerlingenaantallen, en anderzijds enkele specifieke nieuwe beslissingen met bijhorende budgettaire impact. Het zijn vooral die laatste waar hij nader op ingaat.

De minister van Onderwijs schuift vijf krachtlijnen naar voren: het verhogen van de onderwijskwaliteit, het motiveren van leerkrachten, goede leerlingenbegeleiding, nieuwe schoolinfrastructuur en het hoger onderwijs.

In de periode september-december 2020 gaat een impuls van 7,7 miljoen euro naar leerlingondersteuners. Dat betekent dat er vanaf het schooljaar 2020-2021 een bedrag van 23 miljoen euro recurrent bijkomt. Die leerlingondersteuners dienen zich te focussen op het begeleiden van leerlingen bij het leren en op de studiemethodes. Leerlingen worden rechtstreeks bijgestaan waardoor ook de leerkrachten zich nog meer kunnen concentreren op hun kerntaak. Deze impuls vormt een eerste invulling binnen de totale enveloppe van 100 miljoen euro voor de versterking van het basisonderwijs.

In het kader van de juiste begeleiding op de juiste plaats gaat voor de periode september-december 2020 een bedrag van 10 miljoen euro extra naar de ondersteuningsnetwerken om tegemoet te komen aan het sterk gestegen aantal ondersteuningsvragen. Op jaarbasis is dat 30 miljoen euro extra voor de zorgtijdgarantie.

Er wordt in 2020 in 17 miljoen euro extra VAK voorzien voor investeringen in schoolbouw zodat de capaciteitsnoden gelenigd kunnen worden. Het betreft een intertemporele budgetverschuiving waarvan de noodzaak zal geëvalueerd worden bij de tweede begrotingsaanpassing 2020.

Verder wordt ook het beroep van leraar aantrekkelijker gemaakt. Minister Weyts trekt in 2020 een bedrag van 1,3 miljoen euro uit om voor nieuwe zijinstromers in knelpuntvakken en knelpuntambten tot 8 jaar anciënniteit te valoriseren. Voor het geheel van het schooljaar betekent dat een recurrente impuls van 4 miljoen euro per nieuw schooljaar. De maatregel zal meer leerkrachten naar het onderwijs halen en bovendien ervoor zorgen dat er ook andere expertise het onderwijs binnenkomt.

De begrotingsaanpassing omvat ook extra middelen voor andere initiatieven. Er gaan extra middelen naar gevalideerde netoverschrijdende proeven en naar de inspectie. Dat helpt de kwaliteit van het onderwijs te bewaken.

In het hoger onderwijs gaat 2,7 miljoen euro extra naar de STEM-opleidingen aangeboden door de hogescholen binnen het studiegebied Industriële Wetenschappen en Technologie, en 1,5 miljoen euro extra naar de economische opleidingen binnen het studiegebied Handelswetenschappen en Bedrijfskunde. De OBE-coëfficiënten vormen geen voorafname op de verdere verdeling van het bij de formatie afgesproken groeipad.

Er gaan ook extra middelen naar kinderen die geplaatst zijn en naar kinderen in een verontrustende opvoedingssituatie. Voor hoogbegaafden wordt geïnvesteerd in het ontwikkelen van specifiek materiaal. Tot slot worden de eerste middelen vrijgemaakt voor de taalscreening bij kleuters. Een goede kennis van het Nederlands is immers het fundament voor verdere successen in de (school)loopbaan.

Een aantal initiatieven, zoals de uitbreiding van de vaste benoeming, maken vanaf het schooljaar 2020-2021 middelen vrij die aangewend kunnen worden om de afgesproken budgettaire doelstellingen te realiseren. De impact op de klasvloer blijft zo beperkt, wat op zich weer gunstig is voor de kwaliteit van het onderwijs en de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep.

Daarnaast heeft minister Weyts verkregen dat een aantal punctuele maatregelen pro rata worden doorgerekend voor het schooljaar 2020-2021, wat heeft geleid tot een eenmalige bijstelling van 9,7 miljoen euro. Dat laat eveneens toe om het effect van bepaalde punctuele maatregelen te temperen. Het maakt dat bijvoorbeeld het milderende van het groeipad in het secundair onderwijs in 2020 beperkt kan worden tot 0,5 miljoen euro in plaats van de voorziene 20 miljoen euro. Een ander voorbeeld is de besparing van 1 miljoen euro op de pedagogische begeleiding, die in 2020 niet wordt doorgevoerd op de lonen.

In het volwassenenonderwijs werd de groei afgeremd, iets minder meer dus. Ook de stopzetting van de omzetting van de niet-ingevulde vervangingen kan als maatregel vernoemd worden. Gezien de omstandigheden en op uitdrukkelijke vraag van de sociale partners gaat de maatregel pas in op 1 juli 2020.

Minister Diependaele geeft mee dat minister Weyts concludeert dat het budget voor Onderwijs gevoelig opgetrokken is en dat de impact van maatregelen geminimaliseerd is.

4.11. Sport

De ontvangsten van het agentschap Sport Vlaanderen vanuit de algemene uitgavenbegroting bedragen bij de begrotingsopmaak 2020 ongeveer 141 miljoen euro VAK en 164 miljoen euro VEK. Daarnaast heeft Sport Vlaanderen ook eigen ontvangsten goed voor nog eens ruim 13 miljoen euro.

De belangrijkste evoluties zijn een extra budget voor de organisatie van het olympisch kwalificatietornooi damesbasket (dat heeft plaatsgevonden in Oostende in februari 2020), en een interne verschuiving van 1,5 miljoen euro van de werkingsmiddelen topsport naar de investeringstoelagen in functie van de verschuiving van de kosten topsportbeleid. Het uitstellen van de Olympische Spelen naar 2021 heeft tot gevolg dat het merendeel van de EK's, WK's en kwalificatiewedstrijden alsook de stages ter voorbereiding van de Spelen werden uitgesteld naar volgend jaar.

Daarom wordt 1,5 miljoen euro in 2020 verschoven van Topsport naar Infrastructuur, en in 2021 teruggedraaid. Dat vormt een intertemporele, budgetneutrale verschuiving.

Verder is er een stijging met 1 miljoen euro VAK als investeringsbijdrage voor extra sportinfrastructuur. Andere verschuivingen betreffen technische verschuivingen.

4.12. Omgeving

Wat Omgeving betreft, voorziet de Vlaamse Regering in 10,4 miljoen euro extra bovenop de reeds toegekende middelen voor asbestverwijdering, en 12,2 miljoen euro voor internationale klimaatfinanciering (waarvan 7 miljoen euro voor de eerder genoemde internationale verbintenissen, terwijl de rest van het bedrag van de minister-president komt). Eind 2020 zal 72,5 miljoen euro vereffend zijn van de doelstelling van 80,4 miljoen euro. Voor de rest is in een budget voorzien, maar wordt nog op de projecten gewacht.

4.13. Welzijn

Minister Beke begint met een technische oefening zoals in elke begrotingsronde: de herinschatting van de verschillende kostendrijvers binnen Welzijn.

Welzijn en Zorg zijn zwaar getroffen door de effecten van corona, er zijn dan ook verschillende acties opgezet. Het totale krediet dat in Welzijn omgaat, beloopt al 13 miljard euro, en daar komt in voorliggende aanpassing nog meer dan 100 miljoen euro bij. De spreker toont dia nr. 28 met de verdeling van het welzijnsbudget. Het groeipakket en de Vlaamse sociale bescherming zijn de zwaarste onderdelen, met elk meer dan 4 miljard euro.

Daarop gaat hij nader in op de kostendrijvers, te beginnen met de Vlaamse sociale bescherming. Naar de woonzorgcentra gaat 4,3 miljoen euro extra. De stijging van de vergoeding ligdagprijs vergt een toename van 5,5 miljoen euro, maar tegelijk is er een niet nader uitgelegde, lichte daling. Via de omzettingsskalender zijn er 1869 bijkomende rvt-erkenningen.

Bij de formatie is beslist om de groei van het budget mobiliteitshulpmiddelen onder controle te houden. Er gaan in de aanpassing opnieuw minder middelen naartoe (-4,6 miljoen euro). De maatregelen die vorige legislatuur al genomen zijn, blijken al groei afgeremd te hebben. De eerstkomende jaren zijn normaal gezien geen bijkomende maatregelen meer nodig. Het komt er wel op aan de evolutie van het budget op te volgen zodat de middelen bij de grootste noden terechtkomen.

Het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden zakt, wat eigenlijk betekent dat de impact van de vergrijzing en de toename van het aantal mensen met zware zorg-noden iets lager ligt dan geraamd.

Naar het groeipakket gaat een kleine 74 miljoen euro. Er zijn meer sociale correcties: de selectieve participatietoeslag, samen met de verhoogde kosten voor de selectieve participatietoeslag omwille van de automatische rechtentoekenning. Gevolg is dat de sociale correcties binnen het groeipakket toenemen.

De uitgaven in het kader van de kostendrijver pleegzorg worden bij de begrotings-aanpassing 2020 op 4,8 miljoen euro hoger geraamd dan bij de begrotingsopmaak 2020. Wanneer kinderen en jongeren niet langer binnen de context eigen gezin kunnen blijven is pleegzorg natuurlijk de eerste keuze, daarom wordt al jaren de groei van het aantal pleegplaatsingen meegenomen als kostendrijver.

Bij VIPA zijn er verschillende bewegingen. Het budget voor het instandhoudingsforfait voor de ziekenhuizen daalt met 4,9 miljoen euro. Dat is het gevolg van een lager dan geraamde uitstroom uit het budget financiële middelen in 2019, waardoor ook de instroom in het instandhoudingsforfait lager uitvalt. Het betaalkrediet klassieke financiering vraagt 10,3 miljoen euro voor extra vereffeningskredieten bij het VIPA.

Ten slotte komt er voor de verdere uitvoering van het Vlaams Klimaatplan 6,7 miljoen euro extra uit het Klimaatfonds.

4.14. Financiën en Begroting

Vervolgens behandelt de minister zijn eigen bevoegdheden. Financiën en Begroting krijgt 2,7 miljard euro extra. Het gaat voornamelijk om de coronaprovisie van 2,5 miljard euro. Wonen heeft er 22 miljoen euro bij. Het budget voor Onroerend Erfgoed blijft gelijk, al zijn er wel extra betaalkredieten ingeschreven.

Naast de genoemde middelen voor de coronaprovisie, worden bijkomende middelen geprovisioneerd voor de sluis in Zeebrugge (een provisie van 42 miljoen euro extra), de aankoop van energiestatistieken (50 miljoen euro) en de overflow (50 miljoen euro). De indexprovisie zorgt voor een kleine meevaller: -40 miljoen euro door een latere (één maand) dan voorziene overschrijding van de spilindex. Naar het Vlaams Fonds voor de Lastendelging gaat 21,8 miljoen euro extra. Daarin zitten zowel algemene rampen als het landbouwrampenfonds.

Zoals daarnet al uiteengezet is er een groot begrotingstekort. Daarvoor zullen nieuwe schulden moeten aangegaan worden. De rente-uitgaven op die bijkomende schuld zullen de toekomstige vorderingensaldi belasten. Gelukkig zijn de rentevoeten heel laag en kan Vlaanderen op lange termijn lenen, mede dankzij goede financiële resultaten, die ons gegeerd maken bij institutionele beleggers. Zo kan het renterisico van herfinanciering voldoende verplaatst worden naar de toekomst en blijft de impact van de aan te gane leningen op de begroting in de eerste jaren relatief laag.

Voor de bestaande financieringen dient 89 miljoen euro te worden uitgetrokken. Voor nieuwe financieringen op lange termijn wordt 22,4 miljoen ingeschreven ofwel een stijging met 0,4 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020.

Daarvan is 13,4 miljoen euro bestemd voor de financiering van het tekort dat als gevolg van de coronacrisis geraamd wordt op 4,1 miljard euro; 4,6 miljoen euro voor VMSW; 1,8 miljoen euro voor VWF; 1,4 miljoen euro voor de financiering van de kaseffecten van niet-ESR-aanrekenbare uitgaven, en 0,9 miljoen euro voor de financiering van ESR-8-uitgaven. De minister wijst erop dat er niet alleen rente moet worden terugbetaald maar ook het kapitaal. Dat wordt wel eens vergeten in de debatten rond de financiering van nieuwe uitgaven.

Wat de nood aan kapitaal betreft bij de ondernemingen van de Vlaamse overheid, zijn er twee grote wijzigingen. Bij PMV is er beslist om over te gaan tot een kapitaalsverhoging van 250 miljoen euro om de uitgebreide taken in het kader van corona te kunnen opnemen. Dit is een budgetneutrale maatregel. Bij Lantis wordt de storting van de besliste kapitaalsverhoging uitgesteld naar 2021 ingevolge de vertraging van de werken.

4.15. Wonen

De machtigingen voor het toekennen van bijzondere sociale leningen en het verstrekken van leningen aan sociale huisvestingsmaatschappijen voor de bouw en renovatie van sociale woningen blijven op historisch hoog niveau en evolueren verder in functie van de ABEX-index.

Om bij te dragen tot het behalen van de klimaatdoelstellingen wordt aan de VMSW 30 miljoen euro toegekend. Het premiestelsel dat met middelen uit het Vlaams Klimaatfonds wordt gefinancierd, komt op kruissnelheid. De middelen geraken vlot aangewend en zullen weldra uitgeput zijn. Naar verluidt zal in de toekomst cofinanciering vereist worden voor verdere inzet van de middelen uit dit fonds. De voortzetting van het stelsel is essentieel voor de verduurzaming van het sociaal huurpatrimonium. Om het te kunnen verzekeren wordt alvast een substantiële bijdrage vanuit het beleidsdomein Wonen zelf ingezet.

Er worden extra subsidies toegekend aan lokale besturen om hen te helpen bij de herhuisvesting van gezinnen, bijvoorbeeld door een ongeschikt- en/of onbewoonbaarheidsverklaring of een uithuiszetting. Er wordt 4 miljoen euro extra ingezet om de subsidie aan noodwoningen te verdubbelen. De Vlaamse overheid betaalt 50% net zoals de steden en gemeenten.

Er is een verlaagd tarief van 5% voor de aankoop van een enige eigen woning die door de verkrijger ingrijpend energetisch wordt gerenoveerd. De mogelijkheid om van die tariefverlaging in registratierechten te genieten, is uitgebreid tot sloop en herbouw.

4.16. Mobiliteit en Openbare Werken

Wat de bevoegdheden van minister Peeters betreft, stijgen de beleidskredieten binnen het beleidsdomein MOW met ongeveer 191 miljoen euro tegenover de begrotingsopmaak 2020. Dat is voornamelijk te wijten aan bijkomende investeringsimpulsen en de aanwending van begrotingsruikers voor het verwezenlijken van investeringen.

Bij de betaalkredieten van het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken ziet men in de begrotingsaanpassing 2020 een lichte daling van ongeveer 20 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak, vanwege het feit dat er bij de

begrotingsopmaak een toename van afgerond 240 miljoen euro plaatsvond, die nu licht wordt bijgesteld in functie van geactualiseerde betaalkalenders.

In de toelichting wordt gefocust op de verschillen in de budgetten ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Die werden ook opgenomen in de beleids- en begrotingstoelichting en werden voor wat de investeringen betreft concreet in het geïntegreerd investeringsprogramma voor 2020 opgenomen. De beleidskredieten van het departement stijgen met ongeveer 151 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Daarbij dient wel opgemerkt te worden dat de grote stijging voor 111 miljoen euro het gevolg is van de opname van de kost van de bouw van de sluis Terneuzen bij MOW, terwijl die de afgelopen jaren steeds als een ESR-correctie werd opgenomen in de begroting. Door dat voortaan zo op te nemen, komt men tegemoet aan een opmerking van het Rekenhof.

Daarnaast stijgen de uitgaven van het Verkeersveiligheidsfonds met 11,8 miljoen euro voor extra investeringen in verkeersveiligheid, wordt in 18,6 miljoen euro extra voorzien voor investeringen in de luchthavens van Antwerpen en Oostende-Brugge, en wordt vanuit de provisie kilometerheffing in 10 miljoen euro extra voorzien voor investeringen in verkeersinfrastructuur.

Binnen het VIF wordt vervolgens 10 miljoen euro vrijgemaakt voor extra investeringen in fietsinfrastructuur en structureel onderhoud, alsook 7 miljoen euro extra bovenop de reeds vastgelegde 30 miljoen euro voor onder andere het wegwerken van gevaarlijke punten. Nog wordt er binnen het VIF in 5,5 miljoen euro voorzien voor de herstellingen door middel van zandsuppleties van de schade door storm Ciara.

De beleidskredieten van De Werkvennootschap stijgen met 26,8 miljoen euro, wat voornamelijk te wijten is aan een bijkomende aanwending van de begrotingsruiter ter financiering van de geplande werken aan de Brusselse ring, waaronder het viaduct van Vilvoorde.

De beleidsuitgaven van Lantis dalen bij de begrotingsaanpassing 2020 met 101,7 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020. Dat is voornamelijk het gevolg van een daling in de uitgaven voor de hoofdwerken van Oosterweel (die buiten de begrotingsnormering worden gehouden) ten belope van 90,2 miljoen euro.

De beleidskredieten voor De Vlaamse Waterweg stijgen met 38,3 miljoen euro. Dat is voornamelijk het gevolg van extra uitgaven voor investeringen in het project Seine-Schelde en het project verhogen bruggen Albertkanaal, alsook voor werken op de site van Ford Genk.

De beleidskredieten van De Lijn stijgen met 60,4 miljoen euro. Van deze extra kredieten wordt 45,7 miljoen euro uitgetrokken voor investeringen in kritische werken en de verdere vergroening van de vloot, en 6 miljoen euro voor verbetering van het onderhoud van het rollend materieel en voor veiligheid in de premetrostations.

Tot slot wordt er ook in 42 miljoen euro voorzien in het kader van de voorbereidingskosten, minnelijke verwervingen en onteigeningen van bedrijven voor de bouw van de nieuwe sluis te Zeebrugge. Die middelen maken echter nog geen deel uit van de beleidskredieten, maar komen in een provisie terecht.

4.17. Jeugd

Als laatste stelt hij de begrotingsaanpassingen bij de bevoegdheden van minister Dalle voor. In Jeugd wordt door een verschuiving van middelen mogelijk gemaakt om in een recurrente jaarlijkse subsidie van 70.000 euro te voorzien voor het Netwerk Kindvriendelijke Steden en Gemeenten. In 2020 wordt nog in een subsidie voorzien van 52.000 euro voor de periode april/december, vanaf 2021 wordt gewerkt met een subsidie op jaarbasis.

4.18. Media

In Media wordt net zoals de voorbije jaren het commercieel plafond gehaald dat is vastgelegd in de beheersovereenkomst van de VRT. Zoals bepaald in diezelfde beheersovereenkomst, wordt 1 miljoen euro van deze commerciële ontvangsten ingezet ter versterking van het VAF/Mediafonds.

4.19. Brussel

Wat Brussel betreft, zorgt de begrotingsruiter van het Vlaams Brusselfonds, vastgelegd in de vorige begrotingsronde, voor een recuperatie van beleidskredieten. Op die manier wordt het beschikbare krediet van het fonds voor 2020 uitgebreid met 1,9 miljoen euro aan beleidskredieten. Er wordt eveneens in 1,4 miljoen euro aan betaalkredieten voorzien. Die middelen worden ingezet in de vorm van investeringssubsidies om de aanwezigheid van Nederlandstalige organisaties in Brussel te versterken en zo de band tussen Vlaanderen en zijn hoofdstad te doen groeien.

III. Vergadering van 19 mei 2020

1. Op de agenda

De commissie behandelde op deze datum de haar toegewezen elementen van de aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 die respectievelijk ressorteren onder de bevoegdheid van minister-president Jan Jambon en minister Zuhal Demir. Het ging daarbij met name om de bevoegdheden Algemeen Beleid, ICT en Facilitair Management en om de bevoegdheden Justitie en Handhaving.

Overeenkomstig de werkafspraken die binnen het Vlaams Parlement gemaakt werden in het kader van de strijd tegen het coronavirus, verliepen deze bijeenkomsten via videoconferentie en werden de meer technische vragen vooraf schriftelijk ingediend en beantwoord door de beide bewindslieden. Het Uitgebreid Bureau besliste dat de ministers bij de start van de bespreking uitzonderlijk geen toelichting dienen te verstrekken bij de begrotingsaanpassing 2020.

De antwoorden op de technische vragen door minister Jan Jambon en minister Zuhal Demir zijn terug te vinden in bijlage 5 en 6 bij dit verslag.

2. Bespreking met Jan Jambon, minister-president (bevoegdheden Algemeen Beleid, ICT en Facilitair Management)

De bespreking met minister-president Jan Jambon leverde geen verdere vragen op.

3. Bespreking met minister Zuhal Demir (bevoegdheden Justitie en Handhaving)

3.1. Tussenkost van Ludwig Vandenhove

3.1.1. Intrafamiliaal geweld

In het verlengde van het schriftelijk antwoord van de minister, waar deze met betrekking tot de aanpak van intrafamiliaal geweld tijdens de coronaperiode gewag maakte van extra opvangmogelijkheden voor een vijftigtal personen in een hotelketen, stelt *Ludwig Vandenhove* dat hij dit een goede piste vindt. Hij had in dit verband dan ook graag vernomen of de minister van plan is om deze aanpak desgevallend ook na de coronacrisis verder te zetten. Ook op andere momenten doet zich in sommige delen van Vlaanderen immers al eens een capaciteitsprobleem voor.

Nog in dat verband kan hij de nodige waardering opbrengen voor de beslissing van de minister om extra casusregisseurs aan te werven. Op die manier wordt er immers niet enkel gezorgd voor de slachtoffers, maar gaat er ook aandacht naar de daders. Hij neemt aan dat een en ander in goede samenwerking en via een goede taakverdeling met de lokale politiezones verloopt. Nu verschilt de aandacht voor die problematiek immers soms sterk van zone tot zone. Vaak is dit afhankelijk van de aandacht van de betrokken politiefunctionaris en van de mate waarin de korpschef hier al dan niet gevoelig voor is. Daarom pleit het lid er opnieuw voor dit structureel aan te pakken via samenwerking met de gemeenten, zowel via de FOD Binnenlandse Zaken, als via Vlaams minister Bart Somers.

3.1.2. Digitalisering bestuursrechtcolleges

Tot slot spreekt het lid ook zijn waardering uit voor de verdere digitalisering van de bestuursrechtcolleges. De minister maakte daarbij gewag van uitbreiding van zowel het ondersteunend personeel als van de rechtsprekende colleges zelf. In dit verband had hij graag vernomen over welke aantallen het gaat en wat de timing voor een en ander precies is.

3.2. Tussenkost van Stijn Bex

3.2.1. Strategisch plan voor hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden

In verband met het door de minister voor de maand oktober van dit jaar aangekondigde strategisch plan voor hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden, had *Stijn Bex* graag vernomen of men hiermee nog op schema zit, dan wel of er ten gevolge van de coronacrisis mogelijk enkele maanden vertraging is opgelopen.

3.3. Tussenkost van Katrien Schryvers

3.3.1. Ketenaanpak intrafamiliaal geweld

Voor wat betreft de casusregisseurs die zullen worden ingezet ter versterking van de ketenaanpak intrafamiliaal geweld via de family justice centers, vraagt *Katrien Schryvers* of ze het juist begrepen heeft dat er momenteel niets extra voorzien is voor Antwerpen. Ze had hierover graag wat toelichting gekregen van de minister.

Aangaande de honderd extra personeelsleden heeft de minister reeds verwezen naar het budget en het bijhorende personeelsplan. Daarnaast is natuurlijk ook de taakinvulling uiterst belangrijk. Wat gaan die extra personeelsleden precies doen?

Met name doordat de range aan mogelijke taken zo groot is, is het belangrijk dat in dezen de juiste keuzes worden gemaakt.

3.3.2. *Elektronische monitoring van minderjarigen*

Met betrekking tot het elektronisch toezicht leidt de spreekster uit het antwoord van de minister af dat er geen apart budget zal worden uitgetrokken voor de elektronische opvolging van minderjarigen, maar dat er een beroep zal worden gedaan op het budget Jeugdhulp en het budget Jeugddelinquentierecht. Hoe dan ook steunt ze de minister waar deze stelt dat het bij elektronische monitoring van minderjarigen niet om een loutere transpositie van het op heden voor volwassenen bestaande systeem mag gaan. Naar aanleiding van de behandeling van het decreet Jeugddelinquentierecht werd reeds uitdrukkelijk verwezen naar nieuwe systemen en technologieën. Het toepassen van het bestaande systeem zou bij een aantal jongeren ook een omgekeerd effect teweeg kunnen brengen.

3.4. Antwoorden van minister Zuhal Demir

3.4.1. *Hotelopvang voor slachtoffers van huiselijk geweld*

Minister *Zuhal Demir* gaat in haar antwoorden eerst in op de kwestie van de hotelopvang voor slachtoffers van huiselijk geweld. Deze is ondertussen al met één maand verlengd. Samen met het kabinet van minister Wouter Beke zal gedurende die maand worden nagegaan hoe men de slachtoffers samen met hun kinderen een fatsoenlijke huisvesting kan geven.

In het verlengde daarvan, bevestigt ze dat de verbinding met de lokale politie van groot belang zal zijn. Daarom is in de vacature voor verbindingsofficier opgenomen dat de kandidaat uit de lokale politie komt en de gevoeligheden ervan kent.

3.4.2. *Ketenaanpak intrafamiliaal geweld*

Wat betreft het budget van 280.000 euro dat wordt vrijgemaakt in het kader van de ketenaanpak intrafamiliaal geweld, bevestigt de minister dat er geen extra middelen naar Antwerpen gaan. De verklaring hiervoor is gelegen in het feit dat er nog niet zo lang geleden een convenant werd afgesloten met Antwerpen, waarbinnen personeel wordt gesubsidieerd ten belope van 100.000 euro. Daarnaast werd ook nog in 50.000 euro voorzien voor huisvesting. Daarom wordt Antwerpen niet opnieuw meegenomen in de voorliggende operatie.

3.4.3. *Elektronisch toezicht van minderjarigen*

Minister Demir kan zich verder ook terugvinden in de stelling dat het bij de elektronische monitoring van minderjarigen niet louter om een kopie van de klassieke enkelband voor volwassenen mag gaan. Er wordt dan ook onderzocht hoe hiervoor nieuwere technologieën kunnen worden ingezet. Een nieuw systeem moet bovendien ook een betere gps-monitoring bieden. Dit moet bijvoorbeeld mogelijk maken om nieuwe – en door het systeem te controleren – voorwaarden in te voeren, zoals het volgen van onderwijs of werkstages. Samen met minister Wouter Beke bekijkt ze of het budget Jeugdhulp of het budget Jeugddelinquentierecht hiervoor kan worden aangewend.

3.4.4. *Strategisch plan voor hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden*

Met betrekking tot het strategisch plan voor hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden kan de minister bevestigen dat de krachtlijnen daarvan inmiddels zijn goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het dossier zit op schema,

en ze rekent er dan ook op tegen half oktober hiermee klaar te zijn. Ze verklaart zich gaarne bereid om er dan over van gedachten te wisselen met de commissie.

3.4.5. *Honderd extra justitieassistenten voor de justitiehuizen*

Minister Zuhail Demir bevestigt verder dat het inderdaad de bedoeling is om honderd extra justitieassistenten aan te werven. De verdeling van die personeelsleden zal gebeuren overeenkomstig de noden van de justitiehuizen. Dat wordt momenteel bekeken. Op basis van de resultaten daarvan zullen de aanwervingsprofielen voor het nieuwe personeel worden opgesteld. Dit extra personeel is hoe dan ook broodnodig.

3.4.6. *Digitalisering van de bestuursrechtcolleges*

Afsluitend gaat de minister nog even in op de kwestie van de digitalisering van de bestuursrechtcolleges. Ze wijst er in dat verband op dat hiervoor bij de begrotingsopmaak 1 miljoen euro werd uitgetrokken, waarvan 700.000 euro voor loonkredieten en 300.000 euro voor werkingskredieten. De huidige crisis bewijst volgens haar dat dergelijke investering absoluut noodzakelijk is. Op dit moment wordt een plan uitgewerkt waarin de profielen gedefinieerd worden. Dat zal dan gevolgd worden door werving, uiteraard in samenspraak met de bestuursrechtcolleges.

IV. Vergadering van 26 mei 2020

1. Op de agenda

- Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020
- Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020
- Toelichtingen bij de aanpassing van de middelenbegroting en de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020
- Verslag van het Rekenhof over het onderzoek van de aanpassing van de Vlaamse begroting 2020

2. Inleiding

Voorafgaand aan de commissiebijeenkomst hadden de leden – conform de binnen het Vlaams Parlement afgesproken maatregelen in het kader van de strijd tegen het coronavirus – ook al de gelegenheid gekregen om hun vragen van meer technische aard schriftelijk aan de minister over te maken. Deze bezorgde een omstandig schriftelijk antwoord voorafgaand aan de bespreking. De vragen en antwoorden in kwestie zijn eveneens terug te vinden in bijlage bij dit verslag (bijlage 7).

Het Rekenhof lichtte op deze datum bij monde van raadsheer Jan Debucquoy de bevindingen uit zijn onderzoek van de aanpassing van de Vlaamse begroting voor 2020 toe. In een bijlage 2 bij het rapport werd heel in het bijzonder de impact van de COVID-19-crisis op de Vlaamse begroting nagegaan. Er werd bij de toelichting van het Rekenhof gebruikgemaakt van een presentatie (bijlage 8). Na de repliek van minister Matthias Diependaele volgde een bespreking met de leden.

3. Toelichting door raadsheer Jan Debucquoy

3.1. De impact van de COVID-19-crisis op de begroting 2020 en volgende jaren

Raadsheer Jan Debucquoy verwijst bij de aanvang van zijn uiteenzetting naar de cijfers van de begrotingsaanpassing 2020 die minister Diependaele een tweetal

weken geleden in deze commissie naar voor heeft gebracht. Het vorderingensaldo was initieel voor 2020 begroot op -623 miljoen euro (slide 3).

De evolutie bij ongewijzigd beleid, gekoppeld aan de cijfers voor nieuw beleid leveren al een tekort van 1 miljard euro op (uitgebreid toegelicht in de algemene toelichting). De zware impact van de coronacrisis doet dat cijfer nog eens met ruim 3 miljard toenemen, hetgeen resulteert in een vorderingensaldo van -4,2 miljard euro.

Daarbij komt dan nog het effect van de afrekening van de dotaties uit de Bijzondere Financieringswet, door de minister berekend op -1,7 miljard euro. Het ook door hem aangekondigde overleg met de federale overheid en de andere gemeenschappen en gewesten om de negatieve gevolgen nog dit jaar in rekening te brengen, is ondertussen doorgegaan op 20 mei 2020. Deze afrekening zal bij de tweede aanpassing van de begroting worden doorgevoerd, hetgeen het tekort voor dit jaar vermoedelijk op zo'n 7 miljard euro zal brengen. Dit alles in de hypothese van een negatieve economische groei van 8% voor 2020.

De komende jaren zal daarnaast – om technische redenen – ook de doorstorting van de opcentiemen (gebaseerd op de inkomsten 2020 van de personenbelasting) nog voor een bijkomende negatieve impact ter waarde van ongeveer 1 miljard euro zorgen.

3.2. Advies van het Rekenhof bij de begrotingsaanpassing 2020 en de COVID-19-crisis

Raadsheer Debucquoy zal in zijn verdere uiteenzetting vooral focussen op de zware impact van de COVID-19-crisis.

Er kan in deze geen misverstand bestaan over het oordeel van het Rekenhof: ongeacht de budgettaire toestand moet de overheid absolute prioriteit geven aan het bestrijden van de gezondheidsrisico's en aan het nemen van noodmaatregelen om de economische klap op te vangen. Ook de Nationale Bank, de Europese Unie, de Europese Centrale Bank en het Internationaal Monetair Fonds staan achter deze stelling. Dit gezegd zijnde, moeten de maatregelen in kwestie natuurlijk wel proportioneel, noodzakelijk en beperkt in de tijd zijn. Dat zijn ook de voorwaarden die de Europese Commissie op 20 mei laatstleden nog eens heeft herhaald.

De spreker waarschuwt daarbij dat de socio-economische gevolgen hoe dan ook enorm zullen zijn. De teneur van het laatste persbericht van de nochtans immer voorzichtige Nationale Bank is duidelijk. Men gewaagt daar zelfs al in de titel van een duizelingwekkende daling van het ondernemersvertrouwen.

Conjunctuurenquêtes leren ook dat de omzet van onze ondernemingen 30% lager ligt dan voor het uitbreken van de coronacrisis. Dat er op zo'n korte termijn al dergelijke zware impact is, is ongezien. Illustratief is ook dat, volgens berichten in de pers, een kwart van de ondernemingen op vandaag onvoldoende cash heeft om het vakantiegeld van zijn personeel uit te betalen. Om tot een eerdere soortgelijke daling van het bbp met 8% te komen moet men al teruggaan tot het oorlogsjaar 1942.

Als deze dramatische economische situatie verder aanhoudt, kan per definitie alleen de overheid het liquiditeitsprobleem van de ondernemingen, van de kmo's en van de zelfstandigen oplossen. Alleen zij kan zo nodig onbeperkt geld lenen. Achter die overheid gaat immers ook nog een heel beschermingsmechanisme schuil. Mocht de Belgische overheid niet kunnen lenen, dan kan men nog terugvallen op de ECB en zelfs het IMF. Het hele stelsel van Bretton Woods zal met andere

woorden nodig zijn om de economie te ondersteunen. Dat geldt voor Vlaanderen, voor België en voor alle landen van de wereld.

De gevolgen van een en ander zijn reeds zichtbaar: stijgende begrotingstekorten en overheidsschuld. Hoe groot deze zullen worden en of ze juist zijn ingeschat, kan men op dit moment niet weten. De crisis is nog volop bezig en het einde ervan is nog niet in zicht. Het Rekenhof hoedt er zich dan ook voor om hierover al een uitspraak te doen. Onzekerheid is troef. Men weet momenteel nog niet juist hoe groot de negatieve impact van COVID-19 op de economische groei zal zijn, noch hoelang de COVID-19-crisis zal duren. Ook de budgettaire impact van de noodmaatregelen valt op dit moment maar moeilijk in te schatten. Die toestand van algemene onzekerheid wordt duidelijk verwoord in de algemene toelichting en werd ook nadrukkelijk herhaald door de minister naar aanleiding van zijn uiteenzetting van een tweetal weken geleden. Het Rekenhof onderschrijft dit ten volle.

3.3. Naar een nieuw begrotingstraject

De impact van de crisis op de overheidsfinanciën zal ten vroegste in de eerste helft van 2021 kunnen worden vastgesteld. Pas dan zal de schade kunnen worden opgemeten en zal een genormeerd begrotingstraject op middellange termijn kunnen worden uitgetekend. Mogelijk zal er zelfs voor de lange termijn zo'n traject moeten komen. In elk geval zal vanaf 2021 elke (deel)overheid de nodige inspanningen moeten leveren om het begrotingstekort weg te werken en de overheidsschuld af te bouwen. Kwestie van ons opnieuw te wapenen voor nieuwe tegenvallers en crisissen. Naast die noodzaak om het opgebouwde tekort terug te dringen, verwijst raadsheer Debucquoy ook naar de andere toekomstige budgettaire uitdagingen, zoals de – recent nog door de Studiecommissie voor de Vergrijzing gemeten – stijgende kost van de vergrijzing en de uitdagingen van de klimaatopwarming. Maar op korte termijn heeft de bestrijding van de coronacrisis hoe dan ook absolute voorrang.

De spreker benadrukt daarbij dat men ook niet mag wanhopen. Dergelijke zware saneringsoefeningen zijn immers al eerder doorgevoerd. Hij memoreert dat toen hij de middelbareschoolbanken verliet het Belgische overheidstekort bijna 16% van het bbp bedroeg. Over een periode van twintig jaar is men erin geslaagd dit tekort om te buigen tot een, weliswaar kortstondig, structureel evenwicht, dus zonder begrotingstrucs of eenmalige maatregelen, in het jaar 2002. Toen het tekort op zijn dieptepunt was werd de beeldspraak van de V-curve overigens ook al gehanteerd, en stelden sommigen dat het tekort wel vanzelf zou verdwijnen. Nog anderen beweerden dat men zich een weg uit de put moest tunnellen en dat er licht zou zijn aan het einde van die tunnel. Dat laatste bleek dan finaal het geval te zijn op het moment dat België mee tot de euro mocht toetreden. Er is dus geen reden tot paniek. Het probleem is oplosbaar, maar dat zal de komende tien à vijftien jaar wel veel inspanningen vergen.

Bemoedigend is ook dat de Europese Commissie al klaar en duidelijk gesteld heeft mild te zullen zijn voor alle lidstaten. Ze zal geen uitspraak doen met betrekking tot het jaar 2020. Op basis van een algemene afwijkingsclausule zullen de lidstaten niet ter verantwoording geroepen worden, mits de door hen genomen COVID-19-maatregelen in de lijn liggen van de door de Europese Commissie gedane aanbevelingen. Op 20 mei laatstleden heeft de Europese Commissie overigens reeds bevestigd dat zulks het geval was voor de in België door de federale overheid en de gemeenschappen en de gewesten genomen maatregelen.

Ook de Hoge Raad voor Financiën heeft voor 2020 geen genormeerd begrotingstraject uitgetekend. Daardoor kan het Rekenhof in het voorliggende verslag ook de gebruikelijke toetsing aan dat HRF-traject niet uitvoeren en kan het geen oordeel vellen nopens het al dan niet gerespecteerd zijn van de begrotingsnormen. In

afwachting van het genormeerde begrotingstraject voor 2021 vraagt het wel aandacht voor een aantal aanbevelingen van de Europese Unie, die des te meer geldig zijn in de huidige, disruptieve tijden.

3.4. Landenrapport van de Europese Commissie over België

3.4.1. *De Europese Commissie en de ontbrekende coördinatie van het Belgische begrotingsbeleid*

De eerste en belangrijkste én ook telkenjare terugkerende aanbeveling betreft een betere coördinatie van het begrotingsbeleid binnen België. Het laatste EU-rapport (van afgelopen februari) hanteert in dit verband bijzonder scherpe bewoordingen. Er wordt vastgesteld dat het samenwerkingsakkoord, dat er in 2013 kwam op vraag van de Europese Commissie, nog altijd niet volledig is uitgevoerd.

De monitoring van de doelstellingen door de HRF wordt verhinderd en de versterking van diens autonomie is nog steeds niet volledig geïmplementeerd. Het Rekenhof onderstreept dan ook dat er dringend werk gemaakt moet worden van een betere coördinatie van het begrotingsbeleid. Het gevoel leeft dat sinds de zesde staatshervorming niemand zich nog echt verantwoordelijk voelt voor het begrotingsbeleid van België.

3.4.2. *De Europese Commissie klaagt aan dat de gewesten en gemeenschappen vrijwel geen normerende begrotingsregels hebben*

Verder stelt de Europese Commissie in dat laatste landenrapport vast dat bijzonder veel uitgaven geregionaliseerd werden, maar dat gewesten en gemeenschappen – vanuit Europees zicht – vrijwel geen normerende begrotingsregels hebben. Men ziet die wel bij de lokale overheden, zoals de dubbele evenwichtsvoorwaarde, en bij de federale overheid, zoals het groeipad voor de uitgaven in de gezondheidszorg of de clawbackregeling bij overschrijding van het medicamentenbudget van het RIZIV.

3.4.3. *De Europese Commissie klaagt aan dat budgettaire meevallers gemakkelijk weer worden uitgegeven door gewesten en gemeenschappen*

Derde aandachtspunt is dat budgettaire meevallers gemakkelijk weer worden uitgegeven door gewesten en gemeenschappen dankzij de soepele herverdelingsmogelijkheden. In andere landen is dat blijkbaar veel moeilijker. Men vraagt ook dat werk wordt gemaakt van efficiëntiewinsten binnen de uitgaven van gewesten en gemeenschappen. Voor Vlaanderen gaat het dan meer bepaald over de domeinen Onderwijs, Gezondheid (in het bijzonder preventief gezondheidsbeleid, waaraan we blijkbaar het minst uitgeven van alle lidstaten) en Mobiliteit. De Vlaamse Regering wordt ook herinnerd aan haar belofte om tijdens de legislatuur toch één uitgaventoetsing (spending review) per beleidsdomein uit te voeren.

3.5. Ontvangstenramingen

Vervolgens gaat raadsheer Jan Debucquoy in op de aangepaste ontvangstenraming voor 2020. Het onderzoek leidt tot de conclusie dat deze correct geraamd zijn, weze het volgens onzekere parameters. De onzekerheden met betrekking tot de economische parameters zijn echter duidelijk toegelicht in de begrotingsdocumenten.

3.6. Uitgavenkredieten

Wat dan de uitgaven betreft, is er in het Rekenhofverslag veel aandacht voor de COVID-19-maatregelen. Het Rekenhof is ook van plan deze nauw op te volgen en te monitoren. Op dit moment, midden in de crisis, is er echter nog veel onduidelijkheid over de precieze invulling van een en ander. Voor heel wat maatregelen is nog regelgevend werk nodig, wat de inschatting van de budgettaire impact bemoeilijkt. Toch is al een eerste oefening gedaan, die men als bijlage 2 bij het verslag van het Rekenhof vindt.

Daarin is getracht op basis van de begrotingsdocumenten en de beslissingen van de Vlaamse Regering van de laatste weken een lijst te maken van alle COVID-19-noodmaatregelen. Per beleidsdomein is in de mate van het mogelijke ook al bekeken of er mogelijk nog andere budgettaire effecten zijn. Daarbij heeft het Rekenhof vastgesteld dat er een verschil is tussen de lijst van maatregelen op basis van de algemene toelichting en de informatie uit de beleids- en begrotingstoelichtingen per beleidsdomein. Het gaat daarbij over een bedrag van zo'n 100 miljoen euro. Dit moet echter enigszins genuanceerd worden. De twee verklarende factoren zijn het contract voor contacttracing en de verschillen (zowel in plus als in min) op het beleidsdomein Welzijn. Deze laatste kunnen te wijten zijn aan onduidelijke instructies en/of aan verschillende ambtenaren die betrokken waren bij de opmaak van de tabellen. Het Rekenhof blijft er dan ook op aandringen alle COVID-maatregelen goed in kaart te brengen.

Verder is de beperkte tijdsduur van sommige noodmaatregelen ondertussen overschreden. Zo loopt de hinderpremie voor bedrijven, die 5,6 miljoen euro per dag kost, in beginsel tot 8 juni. In sommige sectoren zal die allicht nog langer moeten volgehouden worden.

3.7. Tot slot

Gelet op de vele onzekerheden en de moeilijkheid om de begrotingsontvangsten juist in te schatten, pleit het Rekenhof voor een tweede begrotingscontrole in de tweede helft van 2020. Iets wat ondertussen ook al is toegezegd door de minister.

In afwachting daarvan pleit het ervoor om bij dringende budgettaire noden maximaal gebruik te maken van de flexibiliteitsmogelijkheden van het VCO-decreet, waarbij hij in het bijzonder artikel 20 vermeldt.

Raadsheer Debucquoy besluit dat het Rekenhof in zijn analyse deze keer noodgedwongen mild is geweest vanwege COVID-19, wat niet belet dat het wel degelijk streng zal blijven toezien.

4. Repliek van minister Matthias Diependaele

4.1. Eerste prioriteit: aanpak van de gezondheids- en economische crisis

Minister *Matthias Diependaele* treedt de stelling bij dat alle zeilen moeten bijgezet worden om eerst de gezondheids crisis aan te pakken en dat men daarbij in eerste instantie niet te hard op de centen moet letten.

4.2. Vroeg of laat opnieuw een orthodox begrotingsbeleid nodig

Tegelijk wijst hij erop dat we dat vroeg of laat wel opnieuw zullen moeten doen. Vlaanderen mag immers niet de fout maken die zich op Belgisch niveau voordoet, namelijk dat niemand bereid is om verantwoordelijkheid op te nemen voor het rechte trekken van de begrotingssituatie.

4.3. Een drietal preciseringen bij de schriftelijke vragen- en antwoordenronde

Vooraleer te repliceren op het Rekenhof, wil de minister nog een drietal aanvullende preciseringen toevoegen aan de schriftelijke antwoorden die de commissieleden van hem ontvangen hebben.

4.3.1. *De impact van de COVID-19-crisis op de dotaties uit de BFW wordt aangerekend op 2020*

Zo bevestigt hij het akkoord van 20 mei laatstleden tussen gewesten en gemeenschappen over het tijdstip van de doorrekening van de gewijzigde parameters op de dotaties (ter waarde van -1,76 miljard euro). Daar was door omstandigheden weliswaar geen federale vertegenwoordiger aanwezig, maar dat zal nog bezegeld worden door een interministeriële conferentie. Daardoor wordt het mogelijk de begroting maximaal te laten aansluiten bij de realiteit, maar wordt zij in 2020 natuurlijk ook met dat bedrag verzwaaard.

4.3.2. *Het geld uit de coronaprovisie volstaat momenteel*

Hij stelt verder ook vast dat het Rekenhof aangeeft dat de coronaprovisie, waarover er verschillende vragen waren, goed is ingeschat. De minister geeft wel grif toe dat het hier een 'ongoing process' betreft. Het voorbeeld van de hinderpremie werd hier reeds aangehaald. De keerzijde hiervan is dat de uitgaven voor de compensatiepremie dan allicht minder zullen zijn. Meer algemeen komen er maatregelen bij, maar ook versoepelingen. De regering blijft erbij dat 2,5 miljard euro volstaat. Als dat niet het geval blijkt, zijn er nog andere mogelijkheden om die uitbetalingen te doen. Het geld is zeker voorhanden, verzekert hij.

4.3.3. *Het herstel van de vastgoedmarkt*

Hij gelooft in het herstel van de vastgoedmarkt, maar is voorzichtig geweest in zijn berekening. Reeds opgestarte processen heeft men digitaal kunnen afronden, waardoor de daling nog is meegevallen, maar tijdens de lockdown waren er geen huisbezoeken en zijn geen nieuwe verkoopactiviteiten opgestart. Aangezien de doorlooptijd van een verkoop ongeveer vier maanden bedraagt, zal een nieuwe stijging, waarin hij dus gelooft, nog niet meteen zichtbaar zijn.

4.4. Replik op het verslag van het Rekenhof

4.4.1. *De mildheid van het Rekenhof*

Minister Diependaele komt dan tot zijn repliek op het Rekenhof. Hij benadrukt dat hij van het Rekenhof zeker geen bijzondere mildheid verwacht, het mag gerust streng zijn. Het is aan de regering om ervoor te zorgen dat zij alle elementen van de begroting terdege kan motiveren.

4.4.2. *Het gebruik van de anomalieprocedure*

Van het gebruik van de anomalie uit de VCO werden zowel Rekenhof als parlement op de hoogte gebracht. Het gebruik van artikel 20 was niet mogelijk omdat het te moeilijk was om de juiste inschatting te maken. Het systeem van de begrotingsberaadslaging is nog maar drie keer gebruikt en toen wist men telkens zeer precies om welk bedrag het ging: de Gemeentelijke Holding in 2011, de oprichting van de Waarborgvennootschap in 2009 en de 3,5 miljard euro voor KBC in datzelfde jaar. Hij staat achter de gekozen werkwijze, waarbij hij wijst op de transparantie die aan de dag is gelegd over de maatregelen en hun kostprijs.

4.4.3. *Tweede begrotingsaanpassing in het najaar*

Wat de economische situatie betreft, sluit hij zich aan bij het Rekenhof. Een tweede begrotingsaanpassing in september lijkt ook hem onontbeerlijk. Hij heeft dat in deze commissie ook eerder reeds toegezegd.

4.4.4. *Onderbenutting*

De voorzichtige inschatting van de onderbenutting met een forfaitaire bijstelling van 100 miljoen euro voor de coronaproblematiek is moeilijk te onderbouwen, geeft de minister toe. Anderzijds merkt men in diverse beleidsdomeinen wel degelijk dat er activiteiten zijn stilgevallen. Het verschil waarover discussie was bij de begrotingsopmaak, is wel volledig weg. Er rest verder alleen nog de onderbenutting op het nieuw beleid.

4.4.5. *Schuldgraad*

Daarop komt de minister tot een rechtzetting met betrekking tot de schuldgraad. In het schriftelijk antwoord op de schriftelijke technische vragen bij de start van deze besprekingen staat dat eind 2020 het percentage van 63,6% bereikt zal worden. Het zal echter 64,2% zijn, inclusief de verwerking van de dotaties uit de BFW. De kans blijft echter bestaan dat dit jaar nog 65% wordt bereikt, erkent hij.

Al blijft hij erbij dat Vlaanderen voorzichtig is en dus ook niet hoeft te vrezen voor zijn rating. Met dat voorbehoud weliswaar dat Fitch Vlaanderen niet meer dan 1 punt beter wil quoteren dan de federale overheid, waarvan de negatieve bijstelling al aangekondigd is. Voor maatregelen om de schuldgraad opnieuw naar beneden te halen, is het nog te vroeg. Eerst zal de begroting zelf terug op een gezond traject moeten gezet worden en dat is werk voor de komende maanden.

4.4.6. *Tekorten gaan niet vanzelf weg*

Tot slot treedt hij raadsheer Debucquoy bij waar deze stelde dat de rode cijfers niet vanzelf zullen verdwijnen. Voorzichtigheid is ook vandaag aangewezen. Om te beginnen moet het geld dat wordt uitgegeven, terechtkomen waar het hoort, namelijk daar waar de economische return zo groot mogelijk is en waar de samenleving het meeste baat bij heeft. Ten tweede mag men geen ongedekte lasten doorschuiven naar de toekomst.

Men moet steeds zicht houden op de lange termijn, want er is geen zekerheid dat het probleem slechts twee jaar gaat duren, noch dat deze crisis de laatste is. Zonder gezonde overheidsfinanciën zou het steeds moeilijker worden om daar gepast op te reageren. Minister Diependaele verzekert het Rekenhof dat de regering ten volle haar verantwoordelijkheid opneemt voor de Vlaamse begroting. Zij is er de laatste jaren ook telkenmale in geslaagd om die oefening correct uit te voeren.

5. **Bespreking**

5.1. *Tussenkomen van Anke Van dermeersch*

Anke Van dermeersch noemt het uitgebreide verslag van het Rekenhof zeer interessant maar niet bepaald mild.

5.1.1. *Inbreuk op artikel 34, §1, VCO door Lantis*

Zo merkt het Rekenhof op dat artikel 34, §1, van de VCO met de voeten wordt getreden. Kredieten moeten in totaal vastgelegd worden, ongeacht de uitvoeringstermijn. Het gaat hier specifiek om de gunning van de Scheldetunnel en de

technische verkeersinstallaties voor 840,4 miljoen euro. Die gunning zou dit jaar moeten gebeuren, maar de overeenkomstige vastlegging is er niet. Er is dus een tekort begroot.

Wat is volgens het Rekenhof de betekenis van die overtreding afgezien van de vertekening van de begrotingsinformatie? Hoe plant de minister dat aan te pakken? Het lid maakt zich zorgen over de goede werking van Lantis en dus de Oosterweel-verbinding, die bijzonder belangrijk is voor de regio Antwerpen.

5.1.2. Uitgestelde kapitaalsverhoging bij Lantis

In dat verband kaart zij ook de uitgestelde kapitaalsverhoging bij Lantis aan, waartoe inmiddels werd afgesproken dat het eerst mag putten uit kasmiddelen. Vraag is echter hoever het daarmee kan springen. Naast de genoemde gunning, komt immers ook de gunning van de hoofdwerken op de rechteroever er aan in 2021, merkt ze op.

5.1.3. De uitgaven voor Oosterweel worden buiten de begrotingsdoelstelling gehouden

Overigens heeft de Europese Commissie nog altijd geen goedkeuring gegeven om Oosterweel deels buiten de begrotingsdoelstelling te houden. Wat wordt er gedaan om de flexibiliteitsclausule voor strategische investeringen alsnog te laten gelden?

5.1.4. Ontwerpbegrotingsplan

Het lid stelt verder vast dat de Europese Commissie aan België gevraagd heeft om een aangepast ontwerpbegrotingsplan in te dienen. Hoe zal Vlaanderen, dat tot nu toe een veel beter begrotingstraject aflegde dan België, dat op dat vlak voor een afrond staat waarin ze niet graag wil terechtkomen, zich opstellen ten overstaan van die Europese vraag? Zal het de andere overheden hiertoe aansporen? Werkt het mee, is het zelf klaar met zijn deel van het huiswerk? En wat is de timing voor dit alles?

5.1.5. Toekenning van achtergestelde COVID-19-leningen door PMV

Tot slot had ze graag vernomen waarom er geen zekerheden of waarborgen zijn bij de achtergestelde COVID-19-leningen die PMV ten belope van 250 miljoen euro kan toekennen. Dat heeft immers tot gevolg dat ze, mocht het fout lopen, ten laste van het vorderingensaldo komen. Hoe kan dat worden opgelost, hetzij nu of in de toekomst?

5.2. Tussenkomen van Hannelore Goeman

5.2.1. De begrotingsaanpassing 2020 is een gemiste kans

Hannelore Goeman blijft erbij dat de begrotingsaanpassing 2020 een gemiste kans voor het relancebeleid is, maar ook een teleurstelling vanwege de onevenwichtige besteding van de coronaprovisie. Terwijl we voor de grootste economische en maatschappelijke uitdaging van de laatste decennia staan, ligt niet meer voor dan een doorslagje van de originele begroting.

5.2.2. Slim investeren is de enige uitweg

Nochtans erkent iedereen, ook de minister zelf, dat slim investeren de enige weg uit de crisis is. Daarom stelt haar fractie een social deal voor waarbij een sterke overheid slim investeert om economie en maatschappij te doen groeien en waarbij het rendement eerlijk wordt verdeeld onder allen die eraan hebben meegebouwd.

Het lid vraagt zich dan ook af waarom in de begrotingsaanpassing geen spoor te vinden is van dergelijke structurele investering.

5.2.3. *De coronaprovisie*

Wat de coronaprovisie betreft, is haar fractie wel tevreden dat de regering niet heeft gearzeld om met een reeks maatregelen zelfstandigen, kmo's en bedrijven te helpen om het hoofd boven water te houden. Een en ander toont aan dat maar één instantie een stilvallende economie kan redden en dat is de overheid. De markt werkt niet op zich en moet worden ondersteund, onderstreept ze. Op een aantal punten kon de afstemming met het federale niveau overigens ook wat beter geweest zijn.

5.2.4. *Onevenwicht in de ingezette middelen*

Blijkt evenwel dat van de ingezette middelen 1,9 miljard euro naar de bedrijven gaat en 200 miljoen euro naar een noodfonds voor Onderwijs, Jeugd, Cultuur, Sport, Toerisme en – als licht bizarre toevoeging – sierteelt. Dat 77% van de middelen naar Economie gaat en slechts 8% naar het noodfonds is een compleet onevenwicht. Ze preciseert daarbij dat er volgens haar niet te veel geld naar het eerste gaat, maar wel te weinig naar het tweede, het maatschappelijke. Dat laatste is ook belangrijk en ook daar zijn de noden groot. Het lid pleit dan ook nogmaals voor een verhoging van het noodfonds.

Te veel mensen worstelen vandaag – nog meer dan anders – om rond te komen aan het einde van de maand, zoals zelfstandigen en freelancers, die geen beroep kunnen doen op de Vlaamse Energiepremie, ook al is hun inkomen gekelderd. Verder vermeldt ze huurders op de private markt, studenten, kwetsbare gezinnen, en de vele jongeren die het op vandaag mentaal moeilijk hebben. In dat verband vraagt ze of de regering ingaat op de opmerking van het Rekenhof dat er onvoldoende middelen zijn uitgetrokken voor uitgaven in het kader van het Actieplan vrije tijd kwetsbare jongeren, en dat een extra herverdeling vanuit de coronaprovisie nodig is.

5.2.5. *Contacttracing*

Verder heeft haar fractie vragen bij de besteding van de vele middelen aan contacttracing. Om te beginnen blijft het onduidelijk waarom het bedrag – 124 miljoen euro (btw inclusief) – zo hoog is. Daarenboven zijn een aantal bijkomende kosten dan nog niet begrepen onder dat bedrag. Het lid dringt er in dat verband bij minister Diependaele op aan dat hij met minister Beke blijft praten over de inzet van Vlaamse ambtenaren. Nu lijkt er een omgekeerde beweging bezig te zijn.

5.2.6. *Waarborgregeling voor bedrijfskredieten*

Wat de crisismaatregelen voor bedrijven betreft, had Vlaanderen volgens het lid ook meer kunnen doen om tegemoet te komen aan een aantal zwaktes van de federale maatregelen. Zo bedraagt de looptijd van de federale waarborgregeling voor nieuwe kredieten maximaal twaalf maanden, wat veel te kort is voor bedrijven die de gevolgen van de economische crisis voelen.

5.2.7. *Achtergestelde leningen door PMV*

Vlaanderen beschikt nochtans over instrumenten om kmo's betere overlevingskansen te bieden, als ze maar efficiënt worden ingezet. Ze verwijst in dat verband naar de kapitaalsverhoging van 250 miljoen euro bij PMV met het oog op het verstrekken van achtergestelde leningen aan financieel gezonde bedrijven. Op zich is dit een goede maatregel. Maar waarom wordt bij die achtergestelde leningen van

PMV een intrestvoet gehanteerd van 4,5% voor kmo's en 5% voor startups, terwijl de Vlaamse Regering zelf tegen een veel lager tarief kan lenen? Ze begrijpt dat er een zekere marge wordt ingebouwd, kwestie van een buffer aan te leggen voor het dekken van eventuele verliezen. Maar met dergelijke intrestvoeten maakt PMV er winst mee, en dat kan hier toch niet de bedoeling zijn.

Ze suggereert om zich te laten inspireren door de Duitse aanpak met een 'grace period' van twee jaar waarin er helemaal niks terugbetaald moet worden, ook voor startups, gevolgd door een rentevoet van 2%, gespreid over tien jaar.

In dit verband is het trouwens ook lastig dat er zo weinig zicht is op de interne werking van PMV, zodat er geen zekerheid is dat geen garanties worden verleend aan bedrijven die banden hebben met belastingparadijzen. Haar fractie vraagt dat dit een aandachtspunt zou blijven.

5.2.8. *Begrotingsaanpassing 2020*

Daarop komt Hannelore Goeman nogmaals terug op het ontbreken van structurele investeringen in een begroting die in weerwil van de crisis beperkt blijft tot wat verschuivingen en extra's hier en besparingen daar.

5.2.9. *Naar een echt relanceplan*

Van een echt relanceplan met slimme investeringsposten ligt niet eens de aanzet op tafel. Waarom niet investeren in de doorgedreven digitalisering van het onderwijs, zowel in materiaal, ondersteuning als extra uren voor ICT-coördinatoren? Waarom niet investeren in betaalbaar en toegankelijk openbaar vervoer, of in grootscheepse renovatie en isolatie? Vlaanderen heeft vandaag, mee dankzij de zesde staatshervorming, meer investeringsruimte dan het federale niveau. Het is nu het moment om daar gebruik van te maken.

Het lid besluit dat de crisis ook een historische kans op een ommekeer biedt, op investeringen die morgen zullen renderen. Zij noemt nogmaals onderwijs en welzijn, maar ook preventie. Dat is de beste manier om te besparen voor de toekomst, want dergelijke investeringen betalen zichzelf op termijn terug. Zij doen immers de economie groeien en de koopkracht stijgen.

Men mag niet dezelfde fout maken als na de financiële crisis van 2008, toen de fixatie op de zwarte nul noch de economie noch de burgers veel opbracht. Zelfs Duitsland komt daar nu van terug. Zij hoopt dat de minister-president zijn leuze 'plus est en vous' alsnog ter harte neemt bij de tweede begrotingsaanpassing.

5.3. Tussenkoms van Björn Rzoska

5.3.1. *Van onzekerheid troef naar slimme investeringen*

Björn Rzoska beaamt dat er momenteel veel onzekerheid is, maar treedt tegelijk ook de stelling bij dat de geschiedenis leert dat we niet hoeven te wanhopen. De voorliggende begrotingsaanpassing hoort dan ook beoordeeld te worden in het licht van deze specifieke context. Na de beheersing van de crisis moet inderdaad een periode komen waarin gekeken wordt hoe het resterende budget slim kan worden ingezet, maar misschien komt deze begrotingscontrole daar te vroeg voor, omdat we nog altijd aan het proberen zijn deze crisis te beheersen. Bij de aangekondigde tweede begrotingsaanpassing zullen een aantal zaken mogelijk al duidelijker zijn.

5.3.2. *Redenen om de afrekening van de financiële stromen uit de BFW op 2020 nemen*

Voor wat betreft de impact van de afrekening van de dotaties uit de BFW blijft het volgens het lid toch enigszins de vraag of de aanrekening in 2020 werkelijk het enig mogelijke scenario is, dan wel of het toch niet denkbaar is met meer spreiding te gaan werken. Als motivatie om de aanrekening in 2020 door te voeren wordt gesteld dat dit beter aansluit bij de realiteit. Spreker vraagt zich af of er nog andere redenen zijn waarom men de afrekening van de financiële stromen uit de BFW wenst aan te rekenen op 2020.

5.3.3. *Schuldratio*

Hoe kijkt het Rekenhof aan tegen de door onverwachte omstandigheden sneller oplopende schuldratio? Eén tegenslag blijkt te volstaan om de bovengrens van 65% te benaderen. Ook al maakt de minister zich geen zorgen over de impact hiervan op onze rating, nog afgezien van het effect van de negatieve outlook bij Fitch voor de federale overheid.

5.3.4. *Begrotingstransparantie en de coronagerelateerde uitgaven*

Wat de verschillen tussen de algemene toelichting enerzijds en de beleids- en begrotingstoelichtingen per domein anderzijds betreft, werpt hij de vraag op hoe die uitgaven voor het parlement transparanter kunnen gemaakt worden, hoe het een beter zicht kan krijgen op beslissingen en budgettaire voorzieningen.

Het Rekenhof komt al aan 130 miljoen euro extra uitgaven voor coronabestrijding die niet in de algemene toelichting te vinden zijn. Hoe kunnen ook die coronagerelateerde uitgaven voldoende bewaakt en beheerst blijven?

De Europese instanties hebben reeds formeel verklaard mild te zullen zijn in hun beoordeling van de begrotingen van de lidstaten. Het Rekenhof vermeldt desalniettemin op pagina 16 van zijn verslag een aantal beslissingen van de Vlaamse overheid die volgens de Europese clausulering maar moeilijk ondergebracht kunnen worden onder de rubriek corona, zoals ICT-investeringen bij de overheid of laptops voor inburgeraars en ook sommige maatregelen uit het Actieplan mentaal welbevinden. Hoe kan dit worden rechtgezet?

5.3.5. *Fiscale regularisatie*

Het lid erkent dat voor sommige gewestbelastingen de corona-impact moeilijk in te schatten is. Die zal pas naderhand blijken. Desalniettemin plaatst hij toch vraagtekens bij het aanhouden van 25 miljoen euro aan ontvangsten uit de fiscale regularisatie. De minister verwacht daar immers een eindrush in het perspectief van het stilvallen van die regeling. Maar de spreker herinnert er in dat verband aan dat dat de streefbedragen de voorbije jaren niet gehaald werden.

5.3.6. *Uitvoering van de aangekondigde besparingen*

Ook het heikele thema besparingen mag in deze begrotingscommissie niet onvermeld blijven. Het lid preciseert dat hij hier zeker niet wil pleiten voor extra besparingen, maar wil toch weten waarom het Rekenhof op dit moment slechts 630 miljoen euro telt voor dit jaar, terwijl de minister in de Krachtlijnen van de Vlaamse begroting 2020 (<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/varia/vlaamse-begroting-2020.pdf>) die hij op 7 oktober 2019 aan het parlement bezorgde, meer bepaald in de tabel op pagina 17, gewag maakte van ruim 726 miljoen euro in 2020. Welke besparingen zitten niet op koers?

5.3.7. *Rampenfonds en VFLD*

Wat landbouwrampen en het Vlaams Fonds voor de Lastendelging betreft, rekent hij, met het oog op transparantie en parlementaire controle, op een oplossing voor de verwerking in de begroting van te laat erkende rampen, waarvan er in de toekomst allicht nog meer verwacht mogen worden. De financiering van de gevolgen van de droge zomer van 2019 moet nu geregeld worden met een kunstgreep in het budget Landbouw.

5.3.8. *Voortgangsrapportering Oosterweel*

Verder is hij tevreden dat het Rekenhof voortaan opnieuw wordt betrokken bij de voortgangsrapportering over de Oosterweelverbinding in de commissie Mobiliteit en Openbare Werken. Dergelijke financiële opvolging is noodzakelijk, zoals ook blijkt uit de manier waarop er gezondigd wordt tegen de VCO wat Lantis betreft.

Hoe wordt de discrepantie tussen de voor 2020 voorziene gunningen en wat in de begroting is voorzien zo snel mogelijk rechtgezet? Het lid wijst erop dat het Rekenhof zich daar streng over uitspreekt in zijn verslag.

5.3.9. *Uitgaventoetsingen*

Tot slot had Björn Rzoska graag een duidelijk antwoord gekregen met betrekking tot de aanslepende kwestie van de spending reviews. Daarvan zou er met name een over de dienstencheques in de maak zijn, of mogelijk zelfs al afgewerkt zijn. Maar dat document komt maar niet boven water. Rekening houdend met het feit dat de Vlaamse Regering hierover beloftes heeft gedaan vis à vis de Europese instanties, is het maar logisch dat ook dit parlement hiervan op de hoogte gehouden wordt.

5.4. Tussenkost van Willem-Frederik Schiltz

5.4.1. *Structurele begrotingssituatie versus uitzonderlijke tijden*

Willem-Frederik Schiltz spreekt lof uit voor de ambitie om deze begroting zo nauw mogelijk te laten aansluiten op de voortdurend veranderende realiteit. Hij waardeert daarbij ook dat de coronamaatregelen afgezonderd worden in de begroting, zodat ook de onderliggende begroting structureel opgevolgd kan blijven. Die laatste is immers bijzonder relevant voor de rating. Het lid brengt in herinnering dat een aantal uitgaven in de voorliggende begroting tijdelijk zijn, voor de uitvoering van crisismaatregelen. Anderzijds heeft de crisis ook een impact aan de inkomstenzijde, die zich wel langer zal doen gevoelen.

5.4.2. *Dit debat is geen relancedebat*

Het lid benadrukt verder dat deze bespreking geen relancedebat is. Het gaat over hoe de crisismaatregelen in de begroting worden opgenomen, welke provisies er worden voorzien, niet over de hertekening van economie en fiscaliteit. Hij is alvast blij dat de regering met haar hinderpremie niet alleen grote bedrijven maar ook kleine ondernemingen gestut heeft, want zij zijn het die werk genereren en de meeste lonen betalen, niet de overheid. Het is dus niet correct om te stellen dat er te veel geld gaat naar economie en te weinig naar de overige beleidsdomeinen. De impact van de maatregelen wordt opgevolgd, er worden ook nieuwe genomen, ook op het sociale vlak, waarbij hij de samenstelling van een maatschappelijk relancecomité vermeldt.

5.4.3. *Schuldratio*

Verder is zijn fractie bezorgd over de impact op de rating van de overschrijding van de 65%-grens voor de schuldratio.

5.4.4. *Achtergestelde leningen aan bedrijven via PMV*

In dat verband merkt hij op dat een rentevoet van 4,5% voor een waarborg iets anders is dan die van 2% voor een lening door de overheid, omdat een bedrijf niet dezelfde solvabiliteit kan voorleggen. Wat dat betreft, is hij eveneens bezorgd over de flexibele manier waarop PMV achtergestelde leningen uitschrijft, met weinig waarborgen of zekerheden.

5.4.5. *Slotbeschouwingen*

Afsluitend onderstreept hij nogmaals dat er op dit moment een crisis moet bestreden worden. De begrotingsaanpassing dient dan ook te tonen dat de Vlaamse rug-gengraat stevig is, dat de achterliggende begroting op orde is. Dat beeld mag niet vertroebeld worden door haar te misbruiken voor een ideologisch debat over het soort relancebeleid dat er gevoerd moet worden. Tot slot verwelkomt hij de toezegging van de minister om een tweede begrotingscontrole te houden in het na-jaar. Op die manier kan de vinger aan de pols gehouden worden.

5.5. Tussenkomen van Philippe Muyters

5.5.1. *De begrotingsaanpassing 2020 en de impact van de coronapandemie*

Philippe Muyters herinnert aan wat voorafging. Op basis van de economische begroting van februari zijn technische bilaterales gevoerd en betalingskalenders opgevraagd, werd de impact van herraamde inflatie en groeivoorzichten bekeken en dergelijke, met het oog op de aanpassing van de oorspronkelijke begroting. Deze keer is daar, toen zij bijna klaar was, de coronacrisis bovenop gekomen.

Sommige sprekers stellen nu dat in de begrotingsaanpassing 2020 een relanceplan ontbreekt. Hoe had men daar een heel relanceplan kunnen insteken? Men wist op dat moment niet eens hoelang die crisis zou duren en ook vandaag zijn er nog veel onzekerheden.

De Vlaamse Regering heeft haar eerste opdracht uitgevoerd: een begrotingscontrole doorgevoerd en een provisie aangelegd om de eerste schokken op te vangen opdat de gezondheids crisis en de recessie, die er een gevolg van is, niet nog groter zou worden.

5.5.2. *De maatregelen om de impact van de coronapandemie te bestrijden*

De genomen maatregelen voldoen aan de Europese voorwaarden: ze zijn proportioneel, noodzakelijk en beperkt in de tijd. Slechts een beperkt aantal maatregelen, opgesomd in het verslag van het Rekenhof, voldoen er wellicht niet aan. Het gaat om circa 20 miljoen euro binnen een provisie van 2,5 miljard euro (plus minus 15 miljoen ICT-investeringen en 6 miljoen in de welzijnssector). Het lid wenst minister en regering proficiat met hun goede werk en keuzes.

5.5.3. *De vraag om grote structurele investeringen en de Belgische budgettaire positie*

Tegenover het voorstel van Hannelore Goeman om grote structurele investeringen te doen, plaatst hij de opmerking van raadsheer Jan Debucquoy dat de overheid zich dient te wapenen voor toekomstige noden via begrotingsevenwichten en

schuldaufbouw. Een land zoals België dat bij de start van een crisis als deze al zwaar in de schulden zit, kan moeilijk veel schulden bijmaken want die zijn er al. Landen als Duitsland kunnen dat wel en zullen na een stevige inspanning om de crisis te counteren een betere schuldpositie hebben dan België bij de aanvang van de crisis. Men moet beseffen dat schuld niet vanzelf verdwijnt, en al zeker niet als men die uitgaven structureel maakt.

5.5.4. *De relancemaatregelen te financieren door uitgaventoetsingen*

Er moet een relancebeleid komen, treedt hij bij, maar er zal moeten gekeken worden welke uitgaven de meest efficiënte zijn.

In dat verband steunt hij het pleidooi van Björn Rzoska en de Europese Commissie voor uitgaventoetsingen (spending reviews), in het bijzonder ten aanzien van beleidsmaatregelen, niet zozeer naar de tijdelijke coronagerelateerde maatregelen. Door de kwaliteit van die uitgaven te verbeteren, kan men ervoor zorgen dat morgen de groei sterker wordt, de economie beter, evenals de welvaart en het welzijn. Hij vraagt aan het Rekenhof of alleen Vlaanderen al een aanzet maakte tot uitgaventoetsingen (dienstencheques) en hoe het staat bij de andere gemeenschappen en gewesten en de federale overheid.

Als voorzitter van de parlementaire werkgroep Leesbaarheid van de begroting wil hij samen met de fracties, het Rekenhof en de SERV verder werken aan de implementatie van de uitgaventoetsingen.

5.5.5. *Betere coördinatie van het Belgisch begrotingsbeleid*

Tot slot pleit hij, wat de betere coördinatie van het Belgische begrotingsbeleid betreft, ervoor dat iedereen om te beginnen veegt voor zijn eigen deur. Dat vergemakkelijkt de coördinatie. Als niet iedereen meedoet, moeten de goede leerlingen ook het werk van de anderen doen. Welnu, de Vlaamse Regering heeft altijd voor haar eigen deur geveegd.

5.6. Tussenkomen van Peter Van Rompuy

5.6.1. *De reeds genomen maatregelen en het opbod inzake het te voeren relancebeleid*

Peter Van Rompuy wil ingaan op de budgettaire inspanning die de Belgische overheden samen hebben gedaan om de impact van deze gezondheids- en economische crisis af te remmen. Volgens een rapport van de Europese Commissie van vorige week – waarnaar het voorliggende rapport van het Rekenhof verwijst – beloopt de Belgische inspanning 2,3% van het Belgische bbp. Dat is ruim drie keer meer dan de 0,7% waarvan Paul Magnette gewag maakt en wat volgens hem minder zou zijn dan het Europese gemiddelde. Het foute percentage van 0,7% van het bbp wordt vervolgens gebruikt als argument om zo snel mogelijk veel meer te investeren.

Nog afgezien van de foute cijfers, moet men het onderscheid maken tussen eenmalige maatregelen op korte termijn en op massale schaal om het ergste van de crisis af te wenden, en structurele budgetten voor de langere termijn. Paul Magnette stelde recent voor 30 à 50 miljard euro te investeren. De sp.a stelde een investeringsplan van liefst 192 miljard euro voor.

5.6.2. *Nadenken over kwaliteit van de relancemaatregelen*

Het lid waarschuwt dat goede investeringen, die renderen op lange termijn, niet halsoverkop en zonder focus kunnen gerealiseerd worden zonder de schuld te doen

exploderen. Net zomin als het goed idee was tijdens de eurocrisis om zeer hard te besparen. Men moet zich hoeden voor verkiezingspraat. Relance kan alleen met een doelgerichte aanpak. Investeringsvragen vragen tijd om op het terrein gerealiseerd te worden (minimaal anderhalf à twee jaar).

Bovendien kennen investeringen in een open economie als de onze twee grote lekken. Het eerste is de aankoop van buitenlandse goederen en diensten, maar kan op een verstandige manier opgevangen worden door de investeringspolitiek Europees te coördineren. Het tweede is de neiging tot spaargedrag bij producent en consument, zolang een tweede piek dreigt. De investeringen kennen slechts een economische vertaling in productie en consumptie als de gezondheidscontext stabiel is. Het lid vat samen dat, als er geïnvesteerd wordt, dat doelgericht moet gebeuren, in productieve toekomstgerichte sectoren en in een Europees kader en niet hals over kop. Voor investeringsplannen van 192 miljard euro past hij.

5.6.3. *Betere coördinatie van het Belgische begrotingsbeleid*

Wat de begrotingscoördinatie betreft, is hij het ermee eens dat elke regering voor eigen deur moet vegen. Hij herinnert aan zijn conceptnota (conceptnota voor nieuwe regelgeving van Peter Van Rompuy, Koen Van den Heuvel, Katrien Schryvers, Jenne De Potter, Katrien Partyka en Ward Kennes betreffende de effectiviteit van het Belgische begrotingskader en de Belgische begrotingscoördinatie (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1307/1)). Hij nodigt iedereen uit om die conceptnota te lezen en ze aan de andere regeringen van dit land voor te leggen zodat de begrotingscoördinatie een feit wordt.

5.6.4. *Uitgaventoetsingen*

Verder treedt hij bij dat meer werk kan gemaakt worden van de uitgaventoetsingen. Burgers willen kwaliteitsvolle dienstverlening voor hun belastinggeld. Hij stelt ook vast dat sommigen die eerder deze Vlaamse Regering een te drieste besparingsdrift verweten nu zelf het voorstel van de uitgaventoetsingen lanceren.

5.6.5. *Bewaken kostenplaatje Oosterweel*

Tot slot deelt hij de bezorgdheid over het kostenplaatje van Oosterweel. Dat moet goed in de gaten worden gehouden. Er is immers geen echte toezegging van de Europese Commissie om dit buiten de begroting te houden. Regering en parlement aanvaarden wel de impliciete redenering van het terugverdienmodel, dat echter op lange termijn alleen in evenwicht kan zijn als de kosten niet uit de hand lopen.

5.7. Replieken van raadsheer Jan Debucquoy en eerste auditeur-revisor Lieven Tydgat van het Rekenhof

5.7.1. *Ontbrekende vastleggingskredieten bij Lantis*

Jan Debucquoy legt uit dat het genoemde artikel 34 van de VCO nader ingaat op de vastleggingskredieten en vereffeningskredieten (VAK en VEK). Als de overheid een verbintenis aangaat, wordt het totaal bedrag aan verplichtingen die eruit voortvloeien als VAK opgenomen, ongeacht de uitvoeringstermijn. Als alles betaald wordt in hetzelfde jaar, wordt hetzelfde bedrag ook als VEK ingeschreven, en zijn beide kredieten dus gelijk. Als de betaling over verschillende jaren plaatsvindt, wordt het VEK over die jaren verspreid, aan de hand van een betalingskalender.

Lieven Tydgat vult aan dat de invoering van de VCO ervoor heeft gezorgd dat ook de agentschappen, voor het eerst, moeten werken met VAK en VEK. Voor die tijd bevatten hun begrotingen uitsluitend de betaalkredieten op het moment van de factuur. Hij vermoedt dat een aantal van hen nog in de leerfase zitten en nog niet

de verbintenissen hebben opgenomen maar alleen de betalingen, zoals in dit geval Lantis, dat alleen de facturen voor 2020 opnam en niet de in dit jaar verwachte gunningen.

Jan Debucquoy vervolgt dat de manier waarop een verbintenis wordt geboekt en aangerekend op de begrotingskredieten, een technische kwestie is, die niets afdoet aan de verbintenis zelf, en op zich geen impact heeft op de voortgang van de werken. De opmerking van het Rekenhof blijft niettemin terecht en toont zijn waakzaamheid over de correcte toepassing van de VCO.

5.7.2. *Oosterweel en de Europese begrotingsnormering*

Wat het Vlaamse standpunt over de opname van Oosterweel in de begrotingsdoelstellingen betreft, verwijst hij naar de eerdere commentaren van het Rekenhof. Hij stelt zich neer te leggen bij de redenering van de opeenvolgende Vlaamse Regeringen over het terugverdienmodel, waarvan hij de robuustheid erkent.

Hier gaat het echter over de Europese begrotingsnormering, waarbij de Vlaamse Regering hoopte een beroep te kunnen doen op de clause voor strategische investeringsuitgaven. Die bepaling is echter gebonden aan heel strikte voorwaarden, waaraan België niet voldeed (onder meer negatieve groei of grote negatieve outputgaps).

De informele contacten van de vorige Vlaamse Regering met de Europese Commissie om de voorwaarden te versoepelen, leverden niet het gewenste resultaat op. De Commissie verwees door naar de Europese Raad van ministers, waaraan de beslissing toekomt.

Vlaanderen moest dus een consensus zoeken tussen alle andere Europese ministers, maar meer dan de helft bleek dergelijke versoepeling niet te zien zitten. België heeft ook nooit formeel een aanvraag ingediend. In het laatste contact dat het Rekenhof had met de Europese Commissie was het antwoord formeel: België kan in de huidige omstandigheden geen beroep doen op die clause.

Ondertussen is er echter een nieuwe Europese Commissie, die aankondigde haar begrotingstoezicht te willen herbekijken, en voortaan niet louter kwantitatief te werken maar ook te kijken naar kwaliteit en inhoud van de uitgaven. In het laatste landenrapport voor België leest men dan ook reeds de aanbeveling om de uitgaven te herschikken naar groeibevorderende investeringen, en dat niet om het even waar maar in de beleidsdomeinen onderwijs, duurzaam vervoer, energie, digitale infrastructuur (in het bijzonder 5G) en sociale huisvesting. Zelfs met die nieuwe bril valt het extra beton van Oosterweel niet onder de mogelijkheden, concludeert de raadsheer.

5.7.3. *Kapitaalinbreng in Lantis*

De Vlaamse overheid heeft de voorbije 20 jaar regelmatig een kapitaalinbreng gedaan in Lantis, maar door de grote vertraging van de werken is dat nooit uitgegeven. De kasmiddelen van Lantis komen ook voort uit de tolinkomsten van de Liefkenshoek-tunnel, die volledig afgeschreven is. Die miljoenen uit de tolinkomsten volstaan voor de kasmatige financiering van alle uitgaven die Lantis plant in 2020. Daarom is een nieuwe kapitaalinbreng uitgesteld tot 2021.

5.7.4. *Kapitaalinbreng in PMV*

Het kapitaal van 250 miljoen euro dat in PMV wordt ingebracht om kapitaal in te brengen in ondernemingen, krijgt een code 8 (inbreng van kapitaal in ondernemingen) en wordt volgens de ESR-regels niet meegeteld als uitgave die in aanmerking

komt voor de berekening van het vorderingensaldo, omdat er een actief tegenover staat.

Omdat deze kredieten niet worden meegeteld in het ESR-vorderingensaldo kijken het INR en Eurostat streng toe op de juistheid van die economische classificatie. Zo werd in het verleden een federale kapitaalbreng bij Infrabel geherkwalificeerd omdat de aandelen van het bedrijf niks waard waren en werd de Vlaamse inbreng in de Gemeenteholding na de financiële crisis bijvoorbeeld op grond daarvan gecorrigeerd, omdat zelfs in normale omstandigheden geen enkele bank of holding daar kapitaal zou ingebracht hebben. Vandaar de door het Rekenhof geformuleerde waarschuwing, al erkent de raadsheer dat PMV tot nu toe altijd heel voorzichtig is geweest bij de toekenning van kapitaalbreng en achtergestelde leningen.

5.7.5. *Aanrekening verlies uit BFW-middelen door coronacrisis in 2020 of 2021?*

Of de kascorrectie van de dotaties uit de BFW in 2020 dan wel in 2021 plaatsvindt, maakt op geconsolideerd Belgisch niveau geen verschil. De raadsheer gewaagt van een broekzak-vestzakoperatie op geconsolideerd Belgisch niveau. Dit jaar reeds corrigeren zorgt wel voor een beter en zuiverder beeld van de budgettaire impact van de coronacrisis op de begroting 2020.

5.7.6. *Uitgaventoetsingen*

Er is inderdaad al één uitgaventoetsing uitgevoerd en het klopt dat Vlaanderen daarbij de eerste was in België. Hij ging over de dienstencheques en is tijdens een studiedag gepresenteerd bij de Europese Commissie. De spreker weet niet of het document publiek is en het Rekenhof beschikt in elk geval niet over het document. Resultaat is wel geweest dat in het Vlaams regeerakkoord de fiscale aftrekbaarheid van dienstencheques is herbekeken. Vlaanderen is daar immers autonoom bevoegd voor sinds de zesde staatshervorming. Verder weet hij dat ook het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest begonnen is met een uitgaventoetsing en van plan is daar verder mee te werken.

5.7.7. *Uitgaven in het kader van de coronaprovisie*

Lieven Tydgat antwoordt wat de opvolging van de uitgaven in het kader van de coronaprovisie betreft, dat sommige maatregelen kunnen gefinancierd worden via beschikking binnen de kredieten van de beleidsdomeinen, zodat zij geen beroep hoeven te doen op de algemene provisie. Sommige andere verschillen zijn het gevolg van toelichting door verschillende verantwoordelijken op verschillende momenten. Hoe dan ook heeft het Rekenhof in de tabel bij het verslag een overzicht proberen te geven van de voornaamste verschillen. Het Rekenhof heeft die lijst ook opgesteld omdat de coronamaatregelen zeer belangrijk zijn en er – terecht – veel geld naartoe gaat.

Het Rekenhof blijft dit stelselmatig opvolgen, verzekert hij, zowel in het licht van de rekening als van de volgende begrotingsaanpassing 2020. Het belang wordt ook erkend door de administratie, die er daarom in heeft voorzien om de maatregelen via één basisallocatie/artikel coronaprovisie te kunnen opvolgen. Daartoe zijn al de nodige technische stappen gezet.

5.8. Repliek van minister Matthias Diependaele

5.8.1. *Ontbrekende vastleggingskredieten bij Lantis*

Minister *Matthias Diependaele* treedt de antwoorden van het Rekenhof over artikel 34 van de VCO en de kapitaalbreng bij Lantis bij. Eens de gunning door Lantis plaatsvindt, zal hij nagaan of het bedrag van de VAK moet worden ingeschreven

op de begroting bij de beleidskredieten, al zal dat dus geen impact hebben op het vorderingensaldo.

5.8.2. *Oosterweel en de begrotingsnormering*

Wat Oosterweel en de begrotingsnormering betreft, wijst hij erop dat destijds door minister-president Kris Peeters aan Europa is gevraagd om de criteria voor de investeringsclausule toe te passen op Oosterweel binnen de Vlaamse begroting, maar dat is geweigerd. Het is ook al 5 à 6 jaar duidelijk dat er op het Belgische niveau onvoldoende wil bestaat om dit dossier te verdedigen. De Europese Commissie wil alleen de Belgische begroting als totaliteit bekijken. Nochtans zou, louter op basis van de parameters van de Vlaamse begroting, de clausule wel degelijk kunnen toegepast worden.

Het project Oosterweel buiten de begrotingsdoelstellingen houden, is een politieke keuze. Hij is blij dat het Rekenhof het terugverdienmodel erkent als robuust. Iedereen is het er ook over eens dat die investeringen moeten gedaan worden, en dat is het allerbelangrijkste.

5.8.3. *Belgisch ontwerpbegrotingsplan en de Belgische begrotingscoördinatie*

Wat het ontwerpbegrotingsplan betreft, neemt Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid voor zijn bevoegdheden. Het maakt daarvoor een plan op en bezorgt dat aan de federale overheid, die het doorstuurt. Hij treedt bij dat iedereen voor eigen deur moet vegen. Vlaanderen doet dat, zijn begroting is op orde. Het kan de andere entiteiten daar echter niet toe verplichten. Het heeft weinig zin om te vergaderen over samenwerking met wie niet eens zijn eigen zaken op orde krijgt. Wie een gezond financieel beleid wil voeren, moet eerst zelf zijn verantwoordelijkheid opnemen. Dat ziet men niet gebeuren bij de federale begroting. Men kan die redenering trouwens doortrekken naar de Europese Unie, maar dat is een andere discussie.

5.8.4. *Achtergestelde leningen voor bedrijven via PMV*

De COVID-19-leningen hebben inderdaad geen waarborg, maar dat is juist de essentie van achtergestelde leningen. Degenen die ze aanvragen, hebben bij de banken al verbintenissen lopen, waar bijvoorbeeld hypotheek tegenover staan. De overheid die ze toekent, komt bij een faillissement in de ranglijst van schuldeisers achteraan. Het zou ook niet verstandig zijn om andere economische actoren te willen voorbijsteken en in de problemen te brengen.

5.8.5. *De coronapandemie is een historische kans*

Hij is het eens met Hannelore Goeman dat een historische kans geboden wordt, waarmee voorzichtig moet omgegaan worden. Ook de minister ziet mogelijkheden en heeft zelfs begrip voor de wens om er meteen aan te beginnen. Of dat echter verstandig is, is iets anders. Hij sluit zich aan bij het pleidooi voor bedachtzaamheid en focus.

Aan het belachelijke miljardenopbod doet hij in elk geval niet mee. Het beleid is niet alleen verantwoordelijk voor de mensen nu, maar ook voor hun kinderen en kleinkinderen die de schulden zullen moeten afbetalen. Hij wenst niet de fouten uit de jaren zeventig en tachtig te herhalen.

Voor een doordacht beleid laat de regering zich bijstaan door experts uit het middenveld, waarbij hij verwijst naar het economische en het maatschappelijke relancecomité, waarvan hij veel verwacht, zij het niet die ene toverformule. Het blijft de opdracht van het parlement om de juiste keuzes te maken, en de noodzakelijke

investeringen in overeenstemming te brengen met een gezond financieel beleid. Aan het opbodbeleid van PS en sp.a doet hij niet mee.

5.8.6. De steun van 1,9 miljard euro voor de economie versus 200 miljoen euro voor het noodfonds

De bewering dat 1,9 miljard euro naar economie en 200 miljoen euro naar cultuur en maatschappij zou gaan, is een simplistische voorstelling van zaken. Hannelore Goeman vergeet dat alle subsidies in deze sectoren overeind zijn gehouden. Geen enkele is gekort, ook niet als opdrachten niet konden uitgevoerd worden.

Daarnaast was de snelle investering in economie een doelbewuste keuze om het gezonde economische weefsel overeind te houden. Daar is zeker kritiek op mogelijk maar wat is het alternatief? Volgens Hannelore Goeman heeft de maatschappij daar niets aan, maar er is wel voor gezorgd dat mensen hun inkomen konden behouden en bedrijven overleven. Hij erkent wel dat er ook negatieve kanten aan zitten en dat de controles moeten opgedreven worden.

De minister vult nog aan dat ook freelancers gebruik kunnen maken van de compensatiepremie. Hoe dan ook wordt het debat over de relance boeiend.

5.8.7. Contract contacttracing COVID-19-patiënten

Wat het dossier van de contacttracing betreft, is in het begrotingsakkoord opgenomen dat maximaal moet ingezet worden op ambtenaren, zonder de normale werking van de Vlaamse overheid af te remmen. In zijn eigen bevoegdheidsdomeinen heeft die alvast weinig of niet stilgelegd, al zijn er grote verschillen tussen domeinen. Zijn ambtenaren bleven werken, zij het van thuis uit. Van degene die aanvankelijk zijn ingezet voor tracing, zijn er bij de heropstart van de economie, ook weer aan het werk gegaan. De beoordeling van de beschikbaarheid laat hij over aan minister Wouter Beke.

5.8.8. Interestvoet van 4,5% voor achtergestelde leningen aan ondernemingen toegekend door PMV

Het zou mooi zijn mocht PMV winst maken met zijn rentevoet, want dat betekent dan dat alle ondernemingen die zo een lening kregen toegekend de crisis hebben doorstaan, en dat hun rentabiliteit en solvabiliteit overeind zijn gebleven zodat ze ook hun achtergestelde leningen kunnen terugbetalen. Winst zal er vermoedelijk niet gemaakt worden. Dat intrest gevraagd wordt, is principieel juist. Ondernemingen moeten immers opvolgen of met het geleende geld het doel wordt bereikt uit hun ondernemingsplan. De intrestvoet volgt het risico. Banken vragen vandaag snel 8 tot 10% afhankelijk van het risico en de looptijd. Een percentage van 4,5% is nog steeds zeer redelijk. De minister herinnert aan de bankencrisis van 2008 toen KBC bereid was 50% rente te betalen voor een krediet van 3,5 miljard euro. De Vlaamse overheid kreeg dus 1,75 miljard euro aan extra rente-inkomsten.

Hij weet niet of de Duitse leningen, waarmee vergeleken wordt, eveneens achtergesteld zijn. Daar komt bij dat Duitsland vertrokken is met een begrotingsoverschot in de plaats van een tekort. Vandaar de herhaalde pleidooien van de minister om terug aan te knopen bij een gezond financieel beleid, zo snel mogelijk, zij het zonder de samenleving daarvoor economisch de nek om te wringen. Deze crisis heeft geleerd dat overheden met een gezond financieel beleid adequater konden ingrijpen. Het is zeker dat er nog crisissen zullen komen, economisch, financieel of anderszins.

Gezond financieel beleid hangt samen met verantwoordelijkheid, ook voor de aangegane schulden en voor het achterliggende economisch beleid. Schulden aangaan

zonder verantwoordelijkheid voor hun betaling, komt nooit goed zonder een transferunie. Daarbij verzekert de minister dat hij niet pleit tegen solidariteit.

5.8.9. *De afrekening van de inkomsten uit de BFW*

De afrekening in 2020 dan wel 2021 maakt inderdaad niet zoveel uit, het is een vestzak-broekzakoperatie. Voor de minister is het echter belangrijk dat de begroting aansluit bij de realiteit en aangeeft wat recurrent is en wat eenmalig. Kiezen voor een doorrekening dit jaar nog maakt een heldere communicatie mogelijk.

5.8.10. *Schuldratio*

Dat de grens van 65% inzake de Vlaams schuldratienorm (schuld/inkomsten van de Vlaamse begroting; een niet te overschrijden grens die de Vlaamse overheid zichzelf als doelstelling heeft opgelegd) zou overschreden worden, had men niet gedacht.

Nochtans denkt hij niet dat de overschrijding direct een grote impact zal hebben. Ratingbedrijven houden met veel meer rekening dan alleen dat. Zij kijken altijd naar het onderliggende begrotingsbeleid. Puur op basis daarvan verwacht hij geen bijsturing van de rating. Als die er komt, zal dat zijn omdat de Vlaamse rating de federale afwaardering volgt. De minister onderstreept echter wel dat hij er niet voor pleit om de schuld dan maar te laten oplopen. Overigens is de rente zelf zeer laag en verwacht hij niet dat daar direct veel verandering in komt.

5.8.11. *Transparantie inzake de coronamaatregelen*

Hij is het eens met de vraag naar transparantie bij de corona-uitgaven en bereid ze in het parlement te komen opsommen en toelichten. Ondertussen kan men ze altijd opvolgen via de regeringsbeslissingen.

5.8.12. *EU-richtlijnen inzake corona-uitgaven*

Over de vraag of de uitgaven voor ICT en mentaal welzijn coronagerelateerd zijn of niet, is discussie mogelijk. De eerste waren hoe dan ook nodig maar zouden waarschijnlijk pas later gedaan zijn. Ze werden vervroegd vanwege het toenevende thuiswerk dat ontstond tijdens de coronacrisis en zijn om die reden volgens de minister wel een afgeleide van corona, ook al zijn ze zelf niet gezondheidgerelateerd. Idem voor het mentaal welzijn. De classificatie van deze uitgaven is volgens de minister niet zwart-wit maar eerder grijs.

5.8.13. *De inkomsten uit fiscale regularisatie*

De inkomsten uit de fiscale regularisatie hebben vorig jaar inmiddels 12 miljoen euro bereikt. De regering blijft ervan overtuigd dat 25 miljoen euro haalbaar is, omdat dit het laatste jaar is. Vorig jaar is het doel van 15 miljoen euro net niet bereikt.

5.8.14. *Besparingen*

Voor een precies antwoord op de technische vraag over de besparingscijfers van Björn Rzoska stelt hij voor dat een schriftelijke vraag wordt ingediend. In de beleidsdomeinen Onderwijs en Cultuur zijn bepaalde maatregelen niet doorgevoerd net zoals de maatregel in het duolegaat in zijn huidige vorm. De minister staat nog steeds achter de maatregel inzake het duolegaat zoals opgenomen in het Vlaams regeerakkoord maar heeft oog voor de instellingen die genoten van de maatregel enerzijds en voor de burgers die hun legaat willen herzien anderzijds.

5.8.15. *Uitgaventoetsingen*

De spending review noemt hij een waardevol instrument, waarop hij blijft inzetten, zoals zijn beleidsnota bevestigt, al wijst hij wel op het risico dat zij het politieke debat vertekenen door het beleid alleen af te meten in euro's.

Dat die over de dienstencheques is blijven liggen, erkent hij als zijn eigen verantwoordelijkheid. Hij belooft het document aan de commissie te bezorgen nadat het nog eerst aan de Vlaamse Regering is voorgelegd.

5.8.16. *Tijdstip start relancebeleid*

Tot slot onderschrijft hij dat de crisisdreiging weg moet zijn vooraleer men kan investeren. Nu geld rondzaaien zou zeer onverstandig zijn. Er leeft nog veel angst, zoals de winkels thans ervaren. Het consumentenvertrouwen moet zich nog herstellen.

5.8.17. *Opvolgen kostenplaatje Oosterweel*

Voor de opvolging van het kostenplaatje van Oosterweel is de commissie Mobiliteit en Openbare Werken het best geplaatst.

5.9. Tweede tussenkomst van Hannelore Goeman

5.9.1. *Niet afwachten met het relancebeleid*

Hannelore Goeman meent dat uitzonderlijke tijden om uitzonderlijke actie vragen. Elke maand telt. Afwachten kan niet, men moet vooruitdenken en anticiperen op de slimme investeringen die nodig zijn om de economie te laten groeien en jobs te behouden of te creëren.

Zij hoopt dat de Vlaamse Regering niet tot volgend jaar zal wachten om met een plan voor de dag te komen. Het is goed dat schokken zijn opgevangen met eenmalige maatregelen maar daarnaast is een eerste reeks relancemaatregelen nodig.

Ze noemt nogmaals de digitalisering van het onderwijs. Is er iemand die denkt dat het op 1 september opnieuw normaal van start zal gaan? Het project van minister Weyts om kinderen uit minderbedeelde gezinnen een computer te bezorgen is een eerste aanzet maar ruim onvoldoende. Veel kinderen zitten vandaag nog altijd zonder computer. Het lid verwacht dat de overheid haar verantwoordelijkheid neemt en zelf investeert. Dat dit in de toekomst zal renderen, staat immers vast, net zoals voor investeringen in isolatie van woningen en openbaar vervoer. Middelen voorzien voor extra investeringen wordt niet verhinderd door de manier waarop een begroting wordt opgemaakt.

Ook op korte termijn moeten productie en consumptie op peil gehouden worden. Zij vraagt niet om met geld te gooien maar om te investeren in strategische sectoren. Deze die haar partij al jaren noemt, zijn helemaal in lijn met wat Europa zegt, omdat ze renderen voor economie, welvaart en klimaat.

5.9.2. *Het onevenwicht tussen de coronamiddelen voor de bedrijven enerzijds en de cultuur- en sportsector anderzijds*

Zij heeft overigens niet gezegd dat te veel geld voor de economie wordt vrijgemaakt, integendeel, zij heeft dat bijspringen juist terecht genoemd. Zij blijft er echter bij dat te weinig middelen worden ingezet voor het maatschappelijk weefsel. Men hoort toch de alarmsignalen uit culturele en sportsector?

5.10. Tweede tussenkomst van Willem-Frederik Schiltz

5.10.1. *Het onevenwicht tussen de coronamiddelen voor de bedrijven enerzijds en de cultuur- en sportsector anderzijds*

Willem-Frederik Schiltz weet dat men een euro maar een keer kan uitgeven. Ook hij wijst erop dat de gesubsidieerde sector zo goed als volledig wordt gevrijwaard of toch zo veel als mogelijk. Er wordt ook constant bijgestuurd. Zo wordt thans ook gekeken naar de cultuurhuizen die jarenlang geen subsidies gevraagd hebben.

5.10.2. *Relancebeleid*

Hannelore Goeman vraagt om een groot relanceplan voor digitale vaardigheden in het onderwijs, dat op dit moment echter bezig is om ervoor te zorgen dat het zoveel mogelijk kinderen in de gebouwen kan krijgen.

In plaats van de bestaande situatie snel te stutten en terug te keren naar de gebruikelijke koers, moet men van dit unieke moment gebruikmaken om verstandige hervormingen voor te bereiden.

Voorstellen, ook de interessante van mevrouw Goeman, moeten dan ook doorge-rekend worden, waarna op basis van al die kennis beslissingen worden genomen. Dat kan niet even snel in voorliggende begrotingsaanpassing.

Op dit moment wordt de crisis beheerd en wordt bijgesprongen voor het hoogst-nodige. Ondertussen lopen hoorzittingen in het parlement die moeten resulteren in krijtlijnen. Het heeft gevraagd om mee te discussiëren met de experts in de werkgroepen. Als dat werk klaar is en de volledige impact van de crisis bekend, is hij bereid om ook constructief mee na te denken over de sporen die de oppositie op tafel legt.

In de voorliggende begroting is hij echter tevreden een duidelijk onderscheid aan te treffen tussen gewoon beleid en crisisaanpak, die zoveel mogelijk moet opge-volgd worden.

5.11. Tweede tussenkomst van Björn Rzoska

5.11.1. *Lantis*

Björn Rzoska beseft, wat Oosterweel betreft, dat de bespreking van de betaalka-lender voer is voor de commissie Mobiliteit, maar de inschrijving van de vastleg-gingskredieten is wel degelijk de bevoegdheid van minister Diependaele. Het lid rekent er dan ook op dat dit door hem wordt rechtgezet in de tweede begrotings-aanpassing van september 2020.

5.11.2. *Uitgaventoetsingen*

Verder verwacht hij dat de commissie op zeer korte termijn de genoemde spending review, die al op een zitting georganiseerd door de Europese Commissie is voor-gesteld, te zien krijgt.

5.12. Tweede tussenkomst van Anke Van dermeersch

5.12.1. *Economisch relancebeleid*

Anke Van dermeersch dringt aan op een debat over de economische relance op lange termijn, al begrijpt zij dat de crisis nu als gezondheidscrisis wordt aangepakt. Men moet er echter voor zorgen dat zij niet meer wordt, want het kan veel erger

dan het al is, waarschuwt ze, zoals de Chinese schulden crisis toont. Voorzichtigheid is aangewezen. Zij heeft begrip voor de aanpak in de voorliggende begrotingsaanpassing en die van september. De overheid treedt op als bankautomaat, maar kan dat niet oneindig. Op een gegeven moment moet de rekening betaald worden en moeten we terug naar gezonde publieke financiën.

Het toekomstige debat, waar het nu te vroeg voor is, moet na het blussen gaan over de aanpak van de wederopbouw. Vlaanderen heeft altijd geïnvesteerd in zijn economie en moet dat blijven doen. Er moet over gewaakt worden dat de opgebouwde schuld niet te groot wordt, zodanig dat politici impact kunnen blijven hebben op de ideologische keuzes in hun begrotingsbeleid. Het monetaire beleid wordt inmiddels op een ander niveau gevoerd, voor een deel door technici. Op termijn is echter een ideologische discussie nodig over de toekomstige aanpak van de schuld.

V. Vergadering van 9 juni 2020

1. Op de agenda

- Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020
- Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020

2. Kennisname van de verslagen van de vakcommissies

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie nam op 9 juni 2020, conform artikel 66, 2, van het Reglement, kennis van de krachtlijnen van de besprekingen opgenomen in de verslagen van de vakcommissies. Er werden geen opmerkingen geformuleerd.

De verwijzing naar de verslagen van de vakcommissies in extenso is *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 19-A/2-A tot en met K.

3. Bijkomende toelichting over het oplopend tekort

3.1. Tussenkomen van Björn Rzoska

Björn Rzoska heeft bijkomende vragen over de communicatie van de minister tijdens het weekend over het oplopende tekort op het vorderingensaldo. Het lid vermoedt dat hij geïnspireerd was door de nieuwe economische vooruitzichten voor 2020. Het Planbureau houdt in het Economisch budget van juni 2020 rekening met een krimp die oploopt tot 10,6%. Het tekort neemt daarom toe tot 6,5 miljard euro in 2020.

Ook het structurele vorderingensaldo stijgt met 300 miljoen euro. Wat is de impact van die nieuwe prognose van het Planbureau? Moet de komende jaren een structureel tekort van inmiddels 1,26 miljard euro worden weggewerkt?

Verder verklaarde de minister de huidige coronaprovisie van 2,5 miljard euro nog steeds toereikend te vinden. De hinder- en compensatiepremie kosten kennelijk minder dan geraamd, terwijl nieuwe maatregelen dan weer voor bijkomende kosten zorgen. Kan het parlement de laatste stand van zaken krijgen, zeker in het licht van de verhoging van genoemde provisie bij amendement 16 op het uitgavendecreet van de begrotingsaanpassing?

3.2. Antwoord van minister Matthias Diependaele

3.2.1. *Update begrotingsresultaat*

Matthias Diependaele is het volledig met hem eens dat het parlement op de hoogte moet gehouden worden. Hij heeft zich daar dan ook op voorbereid.

In het algemeen blijft de toestand er een van dagelijks bijstellen. Het is nog altijd koffiedik kijken waar de crisis ons uiteindelijk naartoe zal leiden. Wel probeert de minister dit van zo nabij mogelijk op te volgen.

Hij begint zijn antwoord met een update van het begrotingsresultaat. De rekening die de heer Rzoska heeft gemaakt, klopt.

De originele begrotingsopmaak 2020 resulteerde in een tekort van 432 miljoen euro.

De voorliggende begrotingsaanpassing telt 1 miljard euro minder inkomsten, naast meeruitgaven waarvan 2,5 miljard euro aan corona-uitgaven en 250 miljoen euro bijkomende onvermijdelijke uitgaven/minderinkomsten, resulterend in een tekort van 4,15 miljard euro.

De afrekening van de financiële stromen aan gemeenschappen en gewesten via de BFW met de federale overheid, voornamelijk bestaande uit dotaties, werd oorspronkelijk begroot op 1,7 miljard euro (prognose Nationale Bank), maar wordt op basis van het nieuwe economisch budget van het Planbureau van juni 2020 geraamd op 2,13 miljard euro. Dat extra tekort wordt nu al in de begroting van 2020 meegerekend in de plaats van die van 2021. Daarbij komt nog een extra provisie van 250 miljoen euro, waardoor de totale coronaprovisie 2,75 miljard euro wordt (via amendement nr. 16 op de begrotingsaanpassing 2020). Alles samen belooft het tekort inderdaad 6,5 miljard euro in de nieuwste stand van zaken.

De structurele verslechtering van het Vlaamse begrotingsresultaat in kaart brengen, is onmogelijk bij de huidige mist. Zoals gezegd wordt de berekening voortdurend bijgesteld. Zeker is wel dat de huidige prognoses van het Planbureau zullen gebruikt worden bij de doorstorting van de dotaties.

Wat de langere termijn betreft, heeft de Nationale Bank alleen ramingen voor 2020 en 2021 meegedeeld. Vanaf 2022 zijn voor de meerjarenraming slechts de originele groei- en inflatiecijfers uit najaar 2019 ter beschikking. Als men die cijfers (met het nodige voorbehoud, stipt de minister aan) toepast, resulteert dat in 1,7 miljard euro minder inkomsten ten opzichte van de huidige meerjarenbegroting. In vergelijking met de voornoemde prognose op basis van de Nationale Bank betekent dit dus een verslechtering met bijna 900 miljoen euro. In 2021 gaat het nog om 2,16 miljard euro minder inkomsten, waarin wel een negatieve afrekening van de opcentiemen 2020 zit. Die kan immers niet eerder doorgevoerd worden, omdat zij moet wachten op de afrekening van de inning van de personenbelasting. Dat bedrag neemt toe tot 1,86 miljard euro in 2024.

3.2.2. *Update uitgaven gefinancierd vanuit de coronaprovisie*

Daarop gaat de minister in op de coronaprovisie, waarbij hij onderstreept dat het altijd om ramingen gaat. De regering is altijd voorzichtig geweest.

Voor hinder- en compensatiepremies was origineel gerekend op 921 en 991 miljoen euro. De huidige inschatting voor beide samen bedraagt echter 1,5 miljard euro, een kwart beter dan verwacht. Dit staat los van de tweede compensatieregeling, die gisteren bekendgemaakt is en een kleine 200 miljoen euro zal kosten. Dat

bedrag wordt opgenomen in het amendement dat de provisie verhoogt van 2,5 tot 2,75 miljard euro.

Het bedrag voor de energie- en waterpremie is opgetrokken tot 172 miljoen euro, voor het noodfonds tot 296 miljoen euro. Voor de schade bij De Lijn wordt 35 miljoen euro uitgetrokken, en voor contacttracing 122 miljoen euro, al bekijkt de regering hoe ze dat laatste bedrag nog naar beneden kan krijgen. Voor subsidies aan de infrastructuur van welzijnsinstellingen kwam er 95 miljoen euro bij. Verder vermeldt hij nog het doortrekken van maatregelen in Welzijn en de nieuwe maatregelen in Welzijn en Onderwijs. Het totaal loopt op tot 2,45 miljard euro.

In de provisieverhoging zit naast de genoemde tweede compensatieregeling ook, en wel op vraag van het Vlaams Parlement, 45 miljoen euro voor de ondersteuning van kwetsbare gezinnen. De minister besluit dat de regering met die 2,75 miljard euro betrekkelijk goed zit. Hij vermeldt nog terloops dat de kapitaalsverhoging bij PMV waarschijnlijk nog voor een deel wordt meegenomen in september bij de tweede begrotingsaanpassing.

4. Algemene toelichting bij de regeringsamendementen door minister Matthias Diependaele

Matthias Diependaele geeft een overzicht van de belangrijkste amendementen. De meeste zijn overigens eerder technisch van aard.

Over de optrekking van de coronaprovisie met 250 miljoen euro heeft hij het al gehad (amendement 16, ontwerp van aanpassing van het uitgavendecreet).

Voorts worden nieuwe begrotingsartikelen ingeschreven bij het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie voor het toekennen van 100 miljoen euro aan leningen in het kader van de handelshuur, zowel aan ontvangstenzijde als aan uitgavenzijde. Aan de ontvangstenzijde zijn de artikelen nodig voor het ontvangen van de terugbetalingen (amendement nr. 3, ontwerp van aanpassing van het middelendecreet en nr. 6 en 18, ontwerp van aanpassing van het uitgavendecreet).

Aan PMV vraagt de Vlaamse Regering ten eerste om het budget voor het verstrekken van achtergestelde leningen op te trekken van 250 miljoen euro tot 500 miljoen euro. Ten tweede vraagt ze ook om een Welvaartsfonds op te zetten, waarin de Vlaamse overheid 240 miljoen euro zelf investeert. Voor beide maatregelen wordt voorzien in een kapitaalsverhoging van PMV (amendement nr. 17, ontwerp van aanpassing van het uitgavendecreet).

Wat Mobiliteit betreft, worden voor de overbruggingskredieten van maximaal 28 miljoen euro voor zowel de taxi-, autobus- en autocarsector de nodige artikelen ingeschreven (amendementen 4, 7 en 24, ontwerp van aanpassing van het uitgavendecreet).

Andere bepalingen zijn zoals gezegd eerder technisch. In Onderwijs werd bij de verdeling van de cao-middelen geen rekening gehouden met het aandeel van de hogescholen en werd het volledige bedrag toegekend aan het personeel van het leerplichtonderwijs. De herschikking betreft de eenmalig te regulariseren middelen van 2019 (64.000 euro) evenals de recurrente middelen van 2020 (146.000 euro). (amendementen 19 en 20, ontwerp van aanpassing van het uitgavendecreet).

In Cultuur wordt 453.000 euro overgeheveld van het Fonds Culturele Infrastructuur naar het EVA KMSKA (amendementen 22 en 25, ontwerp van aanpassing van het uitgavendecreet).

De andere amendementen zijn kleiner en vergen geen gedetailleerde toelichting.

5. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020

5.1. Inleiding

Voor de toelichting bij de amendementen wordt verwezen naar *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 18-A/2 en 3 of naar de toelichting door minister Matthias Diependaele hierboven.

5.2. Corpus van het decreet

De artikelen 1 en 2 worden aangenomen met 8 stemmen bij 4 onthoudingen.

Er is een amendement nr. 2 van de Vlaamse Regering op artikel 3 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 18-A/3). Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen bij 4 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel 3 wordt aangenomen met 8 stemmen bij 4 onthoudingen.

De artikelen 4 tot en met 6 worden aangenomen met 8 stemmen bij 4 onthoudingen.

Er is een amendement nr. 3 van de Vlaamse Regering op artikel 7 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 18-A/3). Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel 7 wordt aangenomen met 8 stemmen bij 4 onthoudingen.

De artikelen 8 tot en met 11 worden aangenomen met 8 stemmen bij 4 onthoudingen.

5.3. Begrotingstabel

Er is een amendement nr. 1 van Jos Lantmeeters, Peter Van Rompuy, Willem-Frederik Schiltz, Philippe Muyters, Vincent Van Peteghem en Arnout Coel met betrekking tot het programma D Fiscaliteit van het beleidsdomein Financiën en Begroting (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 18-A/2). Het amendement nr. 1 wordt aangenomen met 8 stemmen, tegen 2, bij 2 onthoudingen.

Er is een amendement nr. 4 van de Vlaamse Regering met betrekking tot het programma C Economie van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 18-A/3). Het amendement nr. 4 wordt aangenomen met 10 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Er is een amendement nr. 5 van de Vlaamse Regering met betrekking tot het programma F Algemeen Mobiliteitsbeleid van het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 18-A/3). Het amendement nr. 5 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 2 onthoudingen.

De gewijzigde tabel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2, bij 2 onthoudingen.

5.4. Begrotingsfondsen

Er is een amendement nr. 6 van de Vlaamse Regering met betrekking tot de bijlage van de begrotingsfondsen (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 18-A/3). Het amendement nr. 6 wordt aangenomen met 10 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Het gewijzigde geheel van de begrotingsfondsen wordt aangenomen met 8 stemmen bij 4 onthoudingen.

5.5. Eindstemming

Het aldus gewijzigde ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 18-A/1) wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

6. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen van het ontwerp van decreet houdende de aanpassing van uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020

6.1. Inleiding

Er worden oorspronkelijk in totaal 28 amendementen ingediend.

Amendementen 27 en 28 bleken echter amendementen op de bijlagen bij het ontwerp van aanpassing van het uitgavendecreet en worden dan ook niet verder behandeld als amendement. Ze worden geherkwalificeerd als wijzigingen in de bijlagen bij het ontwerp en als dusdanig opgenomen in de nieuwe versie van de bijlagen bij het ontwerp.

Amendement nr. 29 op artikel 43 van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy, Cathy Coudyser, Bart Tommelein, Vincent Van Peteghem en Maaïke De Vreese (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 19-A/4) in verband met de kustreddingsdiensten wordt hierdoor hernummerd naar amendement nr. 26.

De amendementen van de Vlaamse Regering (nr. 1 tot en met 25) zijn te vinden in *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 19-A/3.

Voor de inhoud van deze amendementen wordt verwezen naar deze parlementaire documenten of naar de toelichting hierboven door minister Matthias Diependaele of bij het amendement zelf.

6.2. Corpus van het decreet

Er is een amendement nr. 1 van de Vlaamse Regering op artikel 1. Het amendement wordt aangenomen met 9 stemmen bij 4 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel 1 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 2 wordt aangenomen met 9 stemmen, tegen 3 bij 1 onthouding.

Er is een amendement nr. 2 van de Vlaamse Regering op artikel 3. Het amendement wordt aangenomen met 9 stemmen, bij 4 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel 3 wordt aangenomen met 9 stemmen, bij 4 onthoudingen.

Artikelen 4 tot en met 10 worden aangenomen met 9 stemmen, tegen 3 bij 1 onthouding.

De amendementen nr. 3 en 4 van de Vlaamse Regering op artikel 11 worden aangenomen met 12 stemmen.

Het aldus gewijzigde artikel 11 wordt aangenomen met 9 stemmen, bij 4 onthoudingen.

Artikelen 12 en 13 worden aangenomen met 12 stemmen bij 1 onthouding.

Er is een amendement nr. 5 van de Vlaamse Regering op artikel 14. Het amendement wordt aangenomen met 13 stemmen.

Het aldus gewijzigde artikel 14 wordt aangenomen met 13 stemmen.

Artikel 15 wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Er is een amendement nr. 6 van de Vlaamse Regering dat een artikel 15/1 wil toevoegen. Het amendement wordt aangenomen met 13 stemmen. Na hernummering wordt dit artikel 16.

Er wordt een amendement nr. 7 door de Vlaamse Regering ingediend dat een artikel 15/2 wil toevoegen. Het amendement wordt aangenomen met 13 stemmen. Na hernummering wordt dit artikel 17.

Artikel 16 wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding. Na hernummering wordt artikel 16, artikel 18.

Er is een amendement nr. 8 van de Vlaamse Regering dat een artikel 16/1 wil toevoegen. Het amendement wordt aangenomen met 13 stemmen. Na hernummering wordt dit artikel 19.

Artikelen 17 tot en met 31 worden aangenomen met 9 stemmen, tegen 3 bij 1 onthouding. Na hernummering worden de artikelen 17 tot en met 31 de artikelen 20 tot en met 34.

Er wordt een amendement nr. 9 van de Vlaamse Regering ingediend op artikel 32. Het is *Björn Rzoska* niet duidelijk waarvoor het budget in amendement 9 op de uitgavenbegroting specifiek dient. Hij citeert "voor de ondersteuning van diensten binnen het departement Mobiliteit en Openbare Werken die zorgen voor een betere combimobiliteit." Wat moet daaronder worden begrepen?

Minister *Matthias Diependaele* antwoordt dat een decretale basis wordt gelegd voor het verstrekken van subsidies aan sectoren die bijdragen tot een betere combimobiliteit. Dat moet dan nog wel verder uitgewerkt worden.

Het amendement wordt aangenomen met 13 stemmen. Het gewijzigd artikel wordt aangenomen met 9 stemmen, tegen 3, bij 1 onthouding. Na hernummering wordt dit gewijzigd artikel 32, artikel 35.

Artikelen 33 tot en met 42 worden aangenomen met 9 stemmen tegen 4. Na hernummering worden dit de artikelen 36 tot en met 45.

Op artikel 43 wordt een amendement nr. 26 (na hernummering) ingediend door Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy, Cathy Coudyser, Bart Tommelein, Vincent Van Peteghem en Maaike De Vreese (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 19-A/4) in verband met de kustreddingsdiensten.

Wilfried Vandaele licht toe dat de verschillende kustgemeenten verenigd zijn in de intercommunale Kustreddingsdienst IKWV. De werking liep lange tijd onder auspiciën van de provincie West-Vlaanderen, maar sinds het takenpakket van de provincies is gewijzigd, is die steeds minder happig op de ondersteuning ervan. De IKWV staat vooral in voor de opleiding van de redders maar ook voor hun materiaal en het onderhoud daarvan. Hun lonen nemen de gemeenten zelf ten laste.

Door de coronacrisis hebben ze extra beschermingsmateriaal nodig, een extra protocol en waarschijnlijk ook extra materiaal. Een aantal kustgemeenten besliste immers zijn bewaakte zones uit te breiden met het oog op veilige afstanden tijdens de coronapandemie. Welnu, het amendement geeft minister Zuhal Demir van Toerisme de kans om deze zomer voor 250.000 euro subsidie te geven aan de IKWV. Daarna komt de tijd voor structurele afspraken met de andere partners over een regeling voor de komende jaren.

Bart Tommelein vult aan dat de kustreddingsdienst er al jaren voor zorgt dat iedereen veilig kan zwemmen. De redders doen elk jaar honderden interventies en zijn onmisbaar voor de kustgemeenten, die zelf ook jaarlijks heel wat in de IKWV investeren, samen met de andere actoren. De financiering van de werking kwam in het gedrang door de taakwijziging van de provincies. Het is dan ook goed dat voorliggend amendement mogelijk maakt dat Vlaanderen voor die financiering zorgt. Oostende is alvast zeer tevreden.

Commissievoorzitter *Jos Lantmeeters* wijst er op dat het voorliggende ontwerp houdende aanpassing van de uitgavenbegroting met dit amendement erbij drie maal de decretale basis voorziet om de kustreddingdienst te financieren. De andere twee zijn opgenomen in artikel 32, §3, van het Vlaams Infrastructuurfonds (VIF). Hij gaat ervan uit dat vanaf 2021 er een structurele regeling komt die de financiering van de Kustreddingsdienst stroomlijnt.

Het amendement nr. 26 wordt aangenomen met 13 stemmen. Het gewijzigd artikel 43 wordt aangenomen met 9 stemmen, tegen 4. Na hernummering wordt dit gewijzigd artikel 43, artikel 46.

Artikelen 44 tot en met 67 worden aangenomen met 9 stemmen, tegen 3 bij 1 onthouding. Na hernummering worden de artikelen 44 tot en met 67 de artikelen 47 tot en met 70.

Er wordt een amendement nr. 10 door de Vlaamse Regering ingediend dat een artikel 67/1 wil toevoegen. Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3. Na hernummering wordt dit artikel 71.

Er wordt een amendement nr. 11 door de Vlaamse Regering ingediend dat een artikel 67/2 wil toevoegen. Het amendement wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 4. Na hernummering wordt dit artikel 72.

Er wordt een amendement nr. 12 door de Vlaamse Regering ingediend dat een artikel 67/3 wil toevoegen. Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen. Na hernummering wordt dit artikel 73.

Er wordt een amendement nr. 13 ingediend door de Vlaamse Regering op artikel 68. Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen. Het gewijzigde artikel 68 wordt aangenomen met 9 stemmen, tegen 4. Na hernummering wordt artikel 68, artikel 74.

Er wordt een amendement nr. 14 door de Vlaamse Regering ingediend dat een artikel 69 wil toevoegen. Het amendement wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen. Na hernummering wordt dit artikel 75.

Er wordt een amendement nr. 15 door de Vlaamse Regering ingediend dat een artikel 70 wil toevoegen. Het amendement wordt aangenomen met 9 stemmen, tegen 1 bij 3 onthoudingen. Na henummering wordt dit artikel 76.

6.1. Tabel: Afdeling I: Begrotingskredieten

De amendementen 16 tot en met 21 van de Vlaamse Regering worden aangenomen met 13 stemmen. Het betreft:

- amendement nr. 16 van de Vlaamse Regering op programma C Budgettair Beleid van Beleidsdomein Financiën en Begroting;
- amendement nr. 17 van de Vlaamse Regering op programma E Financiële Operaties van Beleidsdomein Financiën en Begroting;
- amendement nr. 18 van de Vlaamse Regering op programma C Economie van Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie;
- amendement nr. 19 van de Vlaamse Regering op programma D Kleuter- en leerplichtonderwijs van Beleidsdomein Onderwijs en Vorming;
- amendement nr. 20 van de Vlaamse Regering op programma E Hoger Onderwijs van Beleidsdomein Onderwijs en Vorming;
- amendement nr. 21 van de Vlaamse Regering op programma F Deeltijds Kunst- onderwijs en Volwassenonderwijs van Beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

De amendementen 22 en 23 van de Vlaamse Regering worden aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen. Het betreft:

- amendement nr. 22 van de Vlaamse Regering op programma B Beleidsveldoverschrijdend van Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media;
- amendement nr. 23 van de Vlaamse Regering op programma C Cultuur van Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

Amendement 24 van de Vlaamse Regering wordt aangenomen met 13 stemmen. Het betreft een amendement van de Vlaamse Regering op programma Algemeen Mobiliteitsbeleid van Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken.

Afdeling I – begrotingskredieten (gewijzigde begrotingstabel) wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

6.2. Tabel: Afdeling III: Diensten met Afzonderlijk Beheer

Afdeling III (ongewijzigd) wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

6.3. Tabel: Afdeling V: Vlaamse Rechtspersonen

Er worden 3 amendementen ingediend door de Vlaamse Regering op afdeling V: Vlaamse Rechtspersonen. De amendementen op KMSKA en Vitare zijn door de Vlaamse Regering voorgestelde wijzigingen op de bijlagen bij het ontwerp van aanpassing van het uitgavendecreet en worden daarom niet gestemd.

Amendement nr. 25 (FoCI) wordt aangenomen met 13 stemmen.

Afdeling V (aldus gewijzigd) wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

6.4. Eindstemming

Het aldus gewijzigde ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 19-A/1) wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Jos LANTMEETERS,
voorzitter

Philippe MUYTERS
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ABEX	Associatie van Belgische experts
AC	activiteitencoöperatie
AHOVOKS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
BA	begrotingsaanpassing
bbp	bruto binnenlands product
BFW	bijzondere financieringswet
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CBE	centrum voor basiseducatie
CVO	centrum voor volwassenenonderwijs
DAC	derde arbeidscircuit
dko	deeltijds kunstonderwijs
ECB	Europese Centrale Bank
EK	Europees Kampioenschap
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
Eurostat	statistical office of the European Union
EVA	extern verzelfstandigd agentschap (van de Vlaamse overheid)
EVC	elders verworven competentie/eerder verworven competentie/erkenning van verworven competenties
FoCI	Fonds Culturele Infrastructuur
FOD	Federale Overheidsdienst
HRF	Hoge Raad van Financiën
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IKWV	Intercommunale Kustreddingsdienst West-Vlaanderen
IMF	International Monetary Fund
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
IWT	(historisch) Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (nieuwe naam = Agentschap Innoveren en Ondernemen, VLAIO)
kmo	kleine of middelgrote onderneming
KMSKA	Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen
Lantis	Leefbaar Antwerpen door Innovatie en Samenwerken
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
NT2	Nederlands als tweede taal
OBE	onderwijsbelastingseenheid
O&O	onderzoek en ontwikkeling
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
pps	publiek-private samenwerking
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
rvt	rust- en verzorgingstehuis
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SOC	strategisch onderzoekscentrum
STEM	Science, Technology, Engineering and Mathematics
VAC	Vlaams administratief centrum
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
VAK	vastleggingskrediet
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VEK	vereffeningskrediet
VFLD	Vlaams Fonds voor de Lastendelging
VIF	Vlaams Infrastructuurfonds
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
Vlabinvest	Investeringsfonds voor Grond- en Woonbeleid voor Vlaams-Brabant
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
Vocvo	Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs
VOP	Vlaamse ondersteuningspremie

VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VWF	Vlaams Woningfonds
WK	wereldkampioenschap